

200

1821-2021

ΔΗΜΟΣ
ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ

1821

2021

200

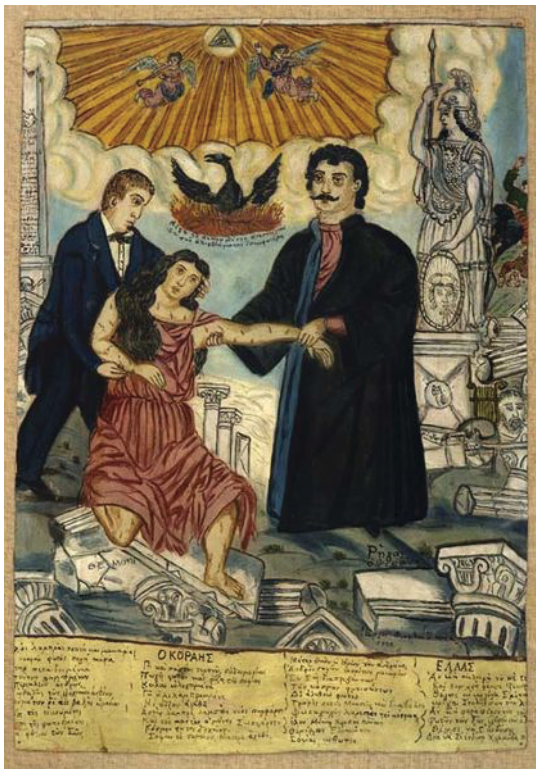
ΧΡΟΝΙΑ

Το *Κρυφό Σχολειό*, πίνακας του Νικόλαου Γύζη, εκτέθηκε για πρώτη φορά στην Αθήνα το 1888 με τίτλο *Έλληνικόν Σχολείον έν καιρώ δουλείας*. Πρόκειται για έναν δραματοποιημένο συμβολισμό των δυσμενών συνθηκών, υπό τις οποίες λειτουργούσαν τα σχολεία κατά την Τουρκοκρατία.

«Εκεῖ καταδιωγμένη κατοικεῖ
τοῦ σκλάβου ἢ ἀλυσόδετη
πατρίδα·
βραχνά ὁ παπᾶς ὁ δάσκαλος
ἐκεῖ
θεριεύει τὴν ἀποσταμένη
ἐλπίδα
μὲ λόγια μαγικά·
ἐκεῖ ἡ ψυχὴ πικρότερο ἀγρικᾶ
τὸν πόνο τῆς σκλαβιάς, τῆς,
ἐκεῖ βλέπει τί ἔχασε, τί ἔχει,
τί τῆς πρέπει»

Ἰωάννης Πολέμης

«Ὅποιος ελεύθερα
συλλογᾶται,
συλλογᾶται καλά.»

Ρήγας Φεραῖος

Ο Ρήγας Βελεστινλής και ο Αδαμάντιος Κοραῖς υποβαστάζουν τὴν Ελλάδα. Πίνακας τοῦ Θεόφιλου.

ΕΚΔΟΣΗ : ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ

Συντακτικὴ ἐπιμέλεια, υπεύθυνος ὕλης : Σωτηρόπουλος Χρήστος
Καλλιτεχνικὴ ἐπιμέλεια, ἐξώφυλλο: Μεθενίτη Ευδοκία

Συμπληρώνοντας φέτος 200 χρόνια, από το ξέσπασμα της ελληνικής επανάστασης το 1821, είμαι ιδιαίτερα χαρούμενος που από την θέση του δήμαρχου, προλογίζω μία τέτοια έκδοση, μικρή σε μέγεθος αλλά μεγάλη σε αξία.

Για τον Δήμο μας, η επανάσταση του 1821 δεν είναι απλά μία σελίδα σε κάποιο ιστορικό βιβλίο. Υπάρχουν περισσότερες από 30 καταγεγραμμένες περιπτώσεις Αρβανιτών αγωνιστών του χωριού μας που συμμετείχαν στην ελληνική

επανάσταση. Σε μία περίοδο που δεν συμμετείχαν όλοι στην επανάσταση, όσο κι αν μας ενοχλεί αυτό ή μας ξενίζει. Γι αυτό και σήμερα, μιλάμε για ήρωες και αγωνιστές, οι οποίοι ξεχώρισαν διότι προτίμησαν να αφήσουν μία ήσυχη ζωή ραγιάδων και να αναζητήσουν τον στόχο, το όνειρο, το όραμα μίας ελεύθερης πατρίδας, ενός ανεξάρτητου ελληνικού κράτους.

Δεν αναφερόμαστε βεβαίως σε φαντάσματα, αλλά σε ανθρώπους με ονοματεπώνυμα και οικογένειες που χάρισαν τα μέγιστα στον αγώνα της Ανεξαρτησίας. Μέσα σε αυτό το μικρό αφιέρωμα, θα διαβάσετε τα καταγεγραμμένα ονόματα των Μαρκοπουλιωτών αγωνιστών, τα οποία ανέδειξε η έρευνα επίσημων και ιδιωτικών αρχείων. Άνδρες που συνέβαλαν στον ελληνικό απελευθερωτικό αγώνα, δίπλα στους μεγάλους οπλαρχηγούς μας. Η πολιορκία της Ακρόπολης και η απελευθέρωσή της από τους Αρβανίτες,

αποτελέσει την κορυφαία στιγμή των αγωνιστών μας.

Αυτοί οι επαναστάτες έκαναν το δικό τους χρέος και η πατρίδα τους ευγνωμονεί και θα τους ευγνωμονεί για πάντα.

Το δικό μας χρέος, είναι να μην ξεχάσουμε, κανέναν αγωνιστή, κανέναν αγώνα, καμία θυσία. Κυρίως δε, να κάνουμε υπερήφανους τους πρόγονούς μας που πάλεψαν για την Ελευθερία, τιμώντας το δώρο τους προς εμάς και παλεύοντας με τη σειρά μας, τα έργα και τις πράξεις μας, να διατηρήσουμε ζωντανή και με κάθε κόστος τη φλόγα της Ελευθερίας και της Δημοκρατίας.

Κωνσταντίνος Αλλαγιάννης

*Δήμαρχος Μαρκοπούλου
Μεσογαίας Αττικής*

Φέτος, η Ελλάδα και οι απανταχού Έλληνες γιορτάζουν τα 200 χρόνια από την έναρξη της εθνικής παλιγγενεσίας.

Ο Δήμος Μαρκοπούλου, τιμώντας τον απελευθερωτικό αγώνα εκείνων που μας χάρισαν μία ελεύθερη κι ανεξάρτητη πατρίδα, σχεδίασε πλήθος επετειακών εκδηλώσεων και δράσεων, στο πλαίσιο των οποίων εντάσσεται και η έκδοση του παρόντος.

Η βασική ιδέα που επιλέχθηκε για τον εορτασμό των 200 χρόνων από την ελληνική επανάσταση του 1821, είναι ο «νεοελληνικός διαφωτισμός» και γενικότερα η προβολή κειμένων και ιδεών που ενέπνευσαν και έθεσαν τις βάσεις τόσο για την έναρξη του αγώνα, όσο

και για την γέννηση του νέου ελληνικού κράτους που θα προέκυπτε.

Η αρχή έγινε με την ανάρτηση γιγάντιων ταμπλό στα δημόσια κτήρια του Δήμου μας. Το Δημαρχείο μας «ντύθηκε» με τα λόγια του Διονύσιου Σολωμού από τον «Ύμνος στην Ελευθερίαν», ενώ στο κτήριο της Πολεοδομίας, κάθε επισκέπτης και περαστικός μπορεί να διαβάσει στίχους από τις «Ευχαιί» του Ανδρέα Κάλβου. Επίσης, σε κάθε ένα από τα σχολεία μας, αυτή τη στιγμή και καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, θα βρίσκονται ψηλά, ταμπλό με αποσπάσματα από ποιήματα και αποφθέγματα των μεγαλύτερων μορφών της επανάστασης, αλλά και λογοτεχνών που εμπνεύστηκαν από αυτήν. Η συνέχεια δόθηκε με την εκπαιδευτική – καλλιτεχνική δράση, με θέμα «Τα Λάβαρα – Σύμβολα του 2021», που αγκαλιάστηκε από εκατοντάδες μαθητές και δημότες μας. Ακολούθησαν θεατρικές παραστάσεις με θέματα εμπνευσμένα από την επανάσταση του 1821, ενώ το αποκορύφωμα, θα αποτελέσει το εξαιρετικό project που κατατέθηκε προς χρηματοδότηση και αναμένεται να υλοποιηθεί τους επόμενους μήνες, όπου στο πλαίσιο της ανάπτυξης ψηφιακής

πλατφόρμας για την προβολή και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος και της ιστορικής κληρονομιάς του Δήμου Μαρκοπούλου Μεσογαίας, θα αναδειχθεί η προσφορά των Μαρκοπουλιωτών στον αγώνα της απελευθέρωσης από τον τουρκικό ζυγό.

Στο κέντρο όλων αυτών όμως, βρίσκονται οι αγωνιστές, άνδρες και γυναίκες, από κάθε άκρη της χώρας, που θυσιάστηκαν χαρίζοντας στην πατρίδα το πολύτιμο αγαθό της Ζωής, χάριν του μέγιστου αγαθού της Ελευθερίας. Σε αυτούς τους επώνυμους και ανώνυμους ήρωες, αφιερώνουμε τις εορταστικές εκδηλώσεις και δράσεις της τρέχουσας επετειακής χρονιάς. Με μία προτροπή προς τους νέους και τις νέες μας: να εμπνευστούν, να παραδειγματιστούν και να βαδίσουν στα χνάρια αυτών που πάλεψαν για ανεξαρτησία και ονειρεύτηκαν έναν καλύτερο και ελεύθερο κόσμο.

Μένι Βαμποράκη

*Αντιδήμαρχος Παιδείας,
Πολιτισμού και Κοιν. Πρόνοιας
Δήμου Μαρκοπούλου*

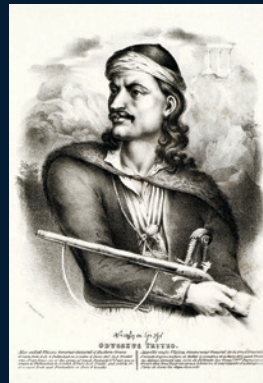
1821 Οι Πρωταγωνιστές

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

Ιωάννης Μακρυγιάννης

Οδυσσεάς Ανδρούτσος

Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα

Γεώργιος Καραϊσκάκης

Μάρκος Μπότσαρης

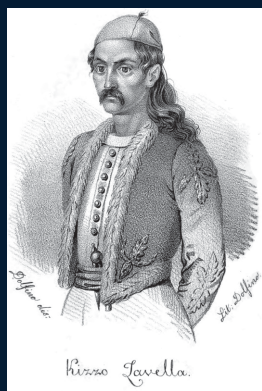
Κωνσταντίνος Κανάρης

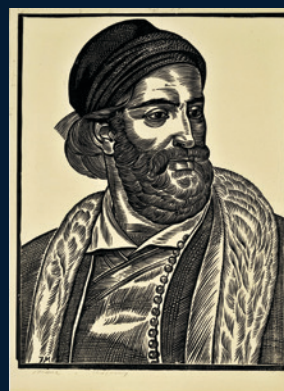
Ανδρέας Μιαούλης

Νικηταράς (Σταματελόπουλος)

Κίτσος Τζαβέλας

Παπαφλέσσας

Μαντώ Μαυρογένους

Νεοέλληνες
Διαφωτιστές

Αριστερά: Ρήγας
Φεραίος

Δεξιά: Αδαμάντιος
Κοραΐς

«Το -αν- εσπάρθη

πολλές φορές,

αλλά δεν

εφύτρωσε.»

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

Σκηνές-Σταθμοί της Επανάστασης

Αριστερά, “Υπέρ πατρίδος το παν”, (1858), Εθνική Πινακοθήκη -Παράρτημα Ναυπλίου.Αλληγορική παράσταση, η “Ελλάδα” παρουσιάζεται ως δαφνοστεφανωμένη γυναίκα και οι αγωνιστές προσκυνούν.

Δεξιά, “Η έξοδος του Μεσολογγίου”, (1853), Εθνική Πινακοθήκη. Ο πίνακας απομνημονεύει ένα από τα πιο ξακουστά επεισόδια του Αγώνα, την ηρωική έξοδο των κατοίκων της πόλης του Μεσολογγίου, τη νύχτα της 10ης Απριλίου 1826.

Τα παραπάνω έργα έχει φιλοτεχνήσει ο Θεόδωρος Βρυζάκης, ο οποίος υπήρξε και ο ίδιος θύμα του πολέμου, αφού τον πατέρα του τον κρέμασαν οι Τούρκοι. Ο ζωγράφος σπούδαζε στο Μόναχο και οι πίνακες αυτοί αποτέλεσαν εικόνες προβολής του Αγώνα στο εξωτερικό.

Μετά την καταστροφή των Ψαρών, (π.1896-1898), πίνακας του Νικόλαου Γύση, Εθνική Πινακοθήκη. Μακέτα για τη μεγάλη σύνθεση του ζωγράφου.

“Η πυρπόληση της τουρκικής ναυαρχίδας από τον Κανάρη”, (π. 1866-1870), πίνακας του Νικηφόρου Λύτρα, Πινακοθήκη Αβέρωφ, Μέτσοβο. Η σφαγή της Χίου και η επακόλουθη ανατίναξη της τουρκικής ναυαρχίδας από τον Κανάρη επηρέασαν την ευρωπαϊκή κοινή γνώμη και ενίσχυσαν το αίσθημα του φιλελληνισμού. Οι Έλληνες αναγνωρίζονται πλέον ως θύματα αλλά και ως ήρωες ενός άνισου αγώνα.

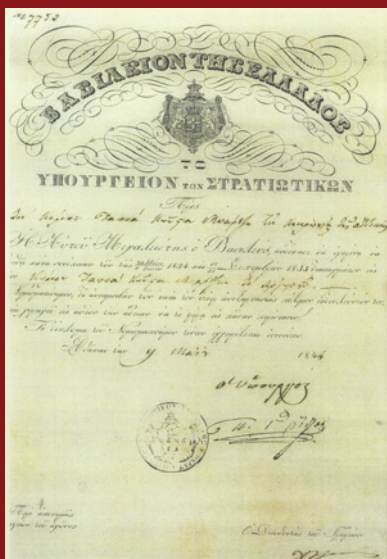
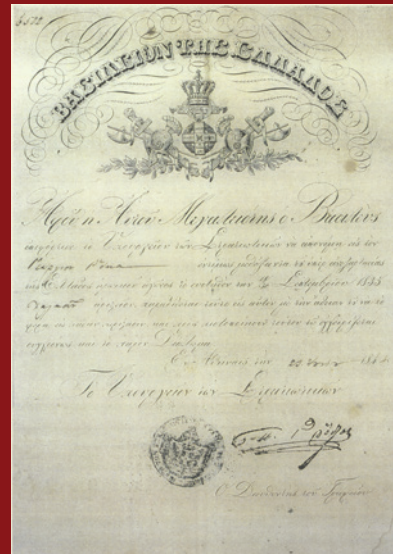
Σκηνή από τη Σφαγή της Χίου, του Γάλλου ζωγράφου Ευγένιου Ντελακρουά.

«Στων Ψαρών την ολόμαυρη ράχη
Περπατώντας η Δόξα μονάχη
Μελετά τα λαμπρά παλικάρια
Και στην κόμη στεφάνι φορεί
Γεναμένο από λίγα χορτάρια
Που είχαν μείνει στην έρημη γη.»

Διονύσιος Σολωμός, 1825

Τα Αριστεία

ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ 1821

Αριστερά προς τα δεξιά
στην 1η σειρά:
**Ιωάννη Ηλία,
Σταμάτη Μεθενίτη,
Γεωργίου Ρόκα**

2η σειρά:
**Παπα Κώστα Μπάρτζη,
Γεωργάκη Μπούτζη**

3η σειρά:
**Παπα Κωσταντή Βάθη,
Γεωργάκη Φράγκου**

της Σοφίας Γκλιιάτη -Χασιώτη
Συγγραφέας

Η Επανάσταση του 1821 και η Συμμετοχή των Μεσογαιτών στην Απελευθέρωση της Αθήνας

Το χωριό μας είναι η μικρή πατρίδα μας, ο τόπος που γεννηθήκαμε που πρωτοείδαμε το φως του ήλιου που κάναμε τα πρώτα μας βήματα.

Ο καθένας μας, έχει τον δικό του τρόπο για περιπλάνηση όλων μας των αισθήσεων σε αγαπημένα μέρη. Στη ρούγα, όπου μύριζε το αγιόκλημα και ο βασιλικός, γινόταν η εξιστόρηση των σημαντικών γεγονότων των προγόνων μας, από σοφούς γέροντες, που διηγούνταν σαν παραμύθι από γενιά σε γενιά, τη ζωή και τα κατορθώματα των παλαιότερων κατοίκων.

Οι Αρβανίτες, μας έλεγαν, κλήθηκαν να επανδρώσουν τις τάξεις του στρατού, σαν εύρωστη πολεμική, ομόθρησκη Ελληνική φυλή, μα και να πυκνώσουν τα χωριά της Αττικής που οι λεηλασίες των κουρσάρων είχαν ερημώσει. Στις 4 Ιουνίου του 1456 εγκαθίσταται η Οθωμανική Αυτοκρατορία και οι ντόπιοι, μα και οι Αρβανίτες της Αττικής περνάνε δύσκολα. Δουλεύουν και ένα μέρος της σοδειάς το απομυζά ο Τούρκος, μα η μεγαλύτερη μάλιστα είναι το παιδομάζωμα. Τα Μεσόγεια έκλειναν με υψηλές μάντρες τα σπίτια τους, από τον φόβο των Τούρκων. Πολύ λίγες φορές η μεγάλη αυλόπορτα έμενε ανοιχτή, μόνο για να κηδέψουν κάποιον ή αν γινόταν γάμος.

Πολλά ήταν τα παθήματα των Μεσογαιτών από τους Τούρκους. Ατελείωτα τα βάσανά τους. Είχε ωρμάσει η ώρα του ξεσηκωμού. Ήταν μια χούφτα άνθρωποι δίχως οπλισμό, μα ανυπότακτοι μπροστά στην πανίσχυρη Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Τότε που ο Τούρκικος στρατός πολιορκούσε την Ακρόπολη, αρκετοί ήταν οι αγωνιστές από τα Μεσόγεια που πολεμούσαν να μην παραδοθεί αυτό το κάστρο στους Οθωμανούς. Ανάμεσα στους γενναίους πολεμιστές ήταν τριάντα επτά Μαρκοπουλιώτες και αναφέρει ο γέροντας τα ονόματα που θυμάται ένα-ένα, μα η γιαγιά τον διακόπτει θέλοντας να απαγγείλει το ποίημα που έγραψε εμπνεόμενη από τη γυναίκα και το ρόλο

της στην επανάσταση του 1821:

Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

Ελλάδα εσύ έδειξες στους λαούς το δρόμο της λευτεριάς
Εκεί που η μοίρα σ' έταξε τις πύλες της Ευρώπης να φυλάς
δίδαξες τι θα πει ορμή, ηρωισμός και να τολμάς

Η ανθρώπινη φύση διψούσε για ανεξαρτησία
Μα από ανάγκη ζούσε σε υποταγή και δουλεία

Παρούσα και η γυναίκα στον ξεσηκωμό

Παρούσα στην ειρήνη μα και στον πόλεμο

Δυνατή μέσα από την φαινομενική της αδυναμία

Πολέμησε με πάθος για την ανεξαρτησία

δίδασκε στα παιδιά της την ειρήνη και την ελευθερία

πολέμησε όμως για κόσμο ηθικό, δίχως αδικία

Υποκλίνομαι σ' όλες τις γυναίκες Τη Μόσχο, τη Βασιλική, τη Λένω, τη Μαντώ που ορκιστήκατε, καλύτερα

το αίμα σας τη γη να κοκκινίσει

Παρά το σώμα σας Τούρκος να το αγγίζει. Με καρδιά λεόντων,

όμορφες γυναίκες, δυναμικές

Μα και στον πόλεμο γενναίες

ένδοξες ηρωικές πολεμήσατε σαν αντρες δεν σκιαχτήκατε εχθρό

Λευτεριά για την πατρίδα αυτό είχατε σκοπό. Ω!!! Ελληνίδα, μάννα,

κόρη, γυναίκα, αδελφή

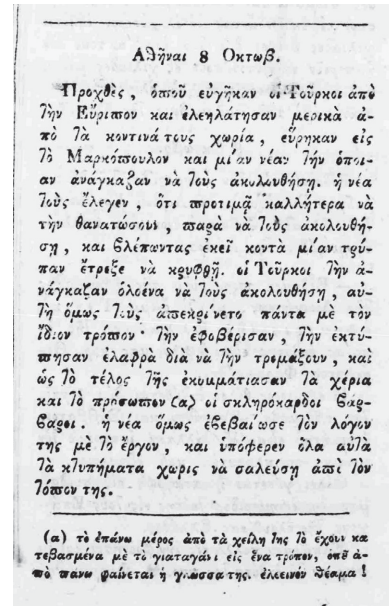
Συνέδραμες τον αγώνα με στάση θαυμαστή

Και αλίμονο πλήρωσες το τίμημα βαρύ.

Έχασες το βίος σου, άνδρα, παιδιά, αδέρφια και γονείς.

Και καταλήγει η γιαγιά:

Ας γίνουμε για όλους τους λαούς, όπως οι πρόγονοί μας, ένας φάρος φωτεινός της γνώσης και των υψηλών ιδανικών για ελευθερία και Δημοκρατία».

«Προχθές, όπου ευγήκαν οι Τούρκοι από την Εύριπον και έλεηλάτησαν μερικά από τα κοντινά τους χωριά, εύρηκαν εις το Μαρκόπουλον και μίαν νέαν την οποίαν ανάγκαζαν να τους ακολουθήση. ή νέα τους έλεγεν, ότι προτιμᾶ καλλήτερα να την θανατώσουν, παρά να τους ακολουθήση, και βλέπωντας εκεί κοντά μίαν τρύπαν έτρεξε να κρυφθῆ. οί Τούρκοι την ανάγκαζαν όλοένα να τους ακολουθήση, αυτή όμως τους αποκρίνετο πάντα με τον ίδιο τρόπον. Την εφοβέρισαν, την εκτύπησαν έλαφρά διά να την τρομάξουν, και ως τό τέλος τῆς εκομμάτιασαν τὰ χέρια και τό πρόσωπον (α) οί σκληρόκαρδοι βάρβαροι, ή νέα όμως έβεβαίωσε τόν λόγον τη με τό έργον, και υπόφερεν όλα αυτά τὰ χτυπήματα χωρις να σαλεύση άπί τόν τόπον της.

(α)τό επάνω μέρος από τὰ χείλη της τά έχουν κατεβασμένα με τό γιαταγάνι εις ένα τρόπον, όπου από πάνω φαίνεται ή γλώσσα της, έλεεινόν θέαμα!»

Εφημερίδα των Αθηνών, 1825, αρ.97, Οκτώβριος

ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ 1821

Μαρκοπουλιώτες Αγωνιστές

Από έγγραφα αρχείων επίσημων και ιδιωτικών, από διηγήσεις παλαιότερων, αλλά και από ταφόπλακες παλαιών νεκροταφείων της περιοχής, βλέπουμε ότι ανυπόταχοι Αρβανίτες πρόγονοι, έσπευσαν να πυκνώσουν τις τάξεις των πολεμιστών του Αγώνα κάτω από τις διαταγές ντόπιων αρχικά “μπουλουκσήδων”, ενώ αργότερα συμπολέμησαν με όλους σχεδόν τους τρανούς οπλαρχηγούς της Επανάστασης.

Και πολέμησαν στη γειτονιά τους, στην Ακρόπολη των Αθηνών, πολέμησαν όμως και μακριά από τον τόπο τους, όπου τους χρειάστηκε η πατρίδα. Και πολέμησαν “αρχή ως τέλος ως καλοί καθαροί πατριώτες”, όπως πιστοποιεί ο στρατηγός Μακρυγιάννης σε ένα “χαρτί” που χορηγήθηκε σε κάποιον από αυτούς. Και όλοι, μα όλοι τους, κάτι πολύτιμο χάρισαν στην πατρίδα, άλλος γονιό, άλλος παιδιά, άλλος γυναίκα και άλλος τον ίδιο του τον εαυτό, προκειμένου να αφήσουν κληρονομιά σε αυτούς που έρχονταν μια πατρίδα ελεύθερη, περήφανη και ισότιμη με τις άλλες πατρίδες [...].

Οι πρώτες ουσιαστικές ενέργειες για την αναγνώριση των υπηρεσιών των Αγωνιστών του 1821, έγιναν επί Όθωνα, οπότε και “κατά συνέπεια των της 20 Μαΐου 1834 και 18 Σεπτεμβρίου 1835, διαταγμάτων”, απονεμήθηκε ένας αριθμός Χρυσών, Αργυρών και Χάλκινων Αριστείων, σε δικαιούχους αγωνιστές.

Από τις μέχρι στιγμής έρευνες προέκυψαν τα παρακάτω ονοματεπώνυμα κατοίκων του Μαρκοπούλου που έλαβαν μέρος στον αγώνα υπέρ της Ανεξαρτησίας:

Αποστόλης Αναστάσης (Σουλιώτης), Βάθης Παπα Κωνσταντής, Γκιλιάνης Αναγνώστης, Γκιλιάνης Σιδέρης, Δημητρίου Σιδέρης, Δημητρίου Σπύρος, Δράκος Κόλιας, Ηλίας Μήτρος, Ηλίας Σιδέρης, Κόλιας Μιχαήλ, Κωνσταντής Σιδέρης, Λούης Αντώνης, Μαρκοπουλιώτης Κωνσταντίνος, Μεθενίτης

Σταμάτης, Μερκούρης Γιάννης, Μερκούρης Σωτήρης, Μπαρτζής Παπα Κώστας, Μπότος Σιδέρης, Μπούκης Νικόλαος, Μπούτζης Γεώργιος, Νικολάκης Γιάννης, Ορφανός Παναγιώτης, Παναγιώτου Σιδέρης, Πετούρης Σιδέρης, Πίντζος Αναγνώστης, Πίντζος Μήτρος, Ρόκας Γεωργάκης, Ρόκας Μήτρος, Σιδέρης Γιάννης, Σιδέρης Δημήτριος, Σκούρας Χρήστος, Στουραϊτης Δημήτριος, Σωτήρης Μήτρος, Τζεβιάς Αναγνώστης, Τζεβιάς Δήμος, Φράγκος Γεώργιος.

Εννοείται ότι κανείς δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι αυτοί ήταν όλοι κι όλοι οι Μαρκοπουλιώτες που μετείχαν της επανάστασης του 1821. Σίγουρα θα υπήρχαν και άλλοι, εκείνοι που σκοτώθηκαν σε κάποια από τις μάχες του αγώνα εκείνοι που δε μπόρεσαν να καταγραφούν σε κανένα κατάλογο “δικαιούχων”.

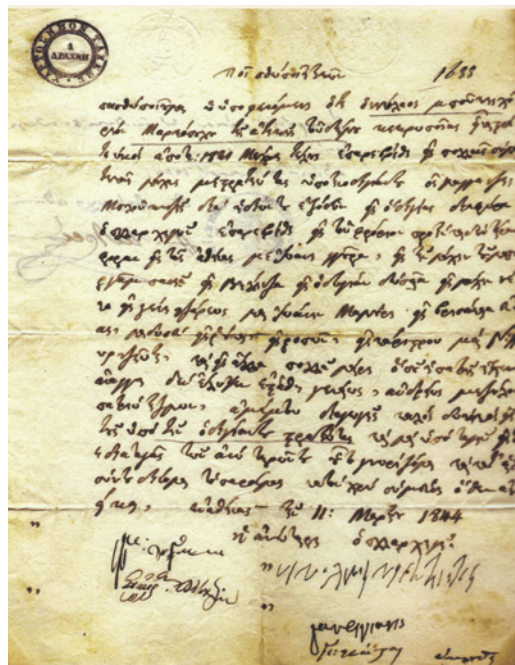
Ο Διονύσιος Σουρμελής στην “Ιστορία των Αθηνών”,

καταγράφει τους πεσόντες μέχρι το δεύτερο έτος της Επανάστασης, μεταξύ δε αυτών αναφέρονται και οι:

Αθ. Στουραϊτης, Αν. Βάθης, Χρ. Δρίτσας, Γ. Γκιλιάνης, Δ. Κυμβελής, Δ. Στέκας, Ι. Μεθενίτης, Ι. Νικολάου, Ι. Πίνης, Ι. Πρίφτης, Ι. Στάθης, Ι. Χασιώτης, Ι. Κούκης, Ι. Πίντζος, Π. Πιλάκος, Κ. Βάθης, Κ. Χασιώτης, Κ. Μαριέτης, Ν. Συρβάτης, Ν. Αλλαγιάννης, Ν. Δρίτσας, Σ. Συρβάτης, Σ. Δρίτσας.

Ο ίδιος ο Σουρμελής αναφερόμενος στους πεσόντες στην Ακρόπολη των Αθηνών, κατά τη διάρκεια της πολιορκίας της από το Μεχμέτ Ρεσίτ Κιουταχί, μνημονεύει και τα παρακάτω ονόματα: Α. Χασιώτης, Α. Παναγιώτης, Β. Μεθενίτης, Γ. Χασιώτης, Γ. Βάθης, Γ. Λούης, Ι. Π. Χασιώτης, Ι. Δρίτσας, Κ. Χασιώτης, Ν. Πέτρου, Π. Μαγκανάς, Π. Χασιώτης, Π. Παναγιώτης, Π. Λούης.

Σ. Μεθενίτης, 2007

«Ποισθωποιούμε

οι υποφενόμενοι ότι ο νικόλαος μπούκης, χωρίου Μαρκοπούλου της αττικής του δήμου κεκρωπίας ... από το 1821 Μέχρι τέλος επαρεβρέθη εις πολλάς ... μάχας, με στρατιώτας υπό τας οδηγίας μου ος μαγγαντζής Μπουλουκσής, δια ιδίων του εξόδων υπό τας οδηγίας διαφόρων οπλαρχηγών. παρευρέθη εις το φρούριο εις τας Αθήνας με Ιωάννη Γκούρα εις την μάχη του Μπαϊράμ Πασά εις Βιλίτζα, εις την οδηγίαν του Δυσσεά, εις μάχην με τους γεννητσαρέους με Ιωάννην Μαμούρην εις Βρυσάκια με Οδυσέα [...] και εις άλλας πολλές μάχας, όπου η πατρίς είχε ανάγκη δεν έλειψε, εστάθη γενναίος και ανδρείος με ζήλον πατριωτικόν, αμέμπτου διαγωγής, καλός τους υπό τας οδηγίαν του στρατιώτες και με υποταγή εις τας διαταγάς των ανωτέρων του [...].»

Εν Αθήνας τη 11η Μαρτίου 1844
Οι ανώτεροι οπλαρχηγοί

Η ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

**«Η Ελλάς θέλει
σχηματίσει εν Κράτος
ανεξάρτητων και θέλει
χαίρει όλα τα δίκαια,
πολιτικά διοικητικά
και εμπορικά τα
προσπεφυκότα εις εντελή
ανεξαρτησίαν»**

Αυτά ανέφερε το πρώτο άρθρο του πρώτου από τα τρία πρωτόκολλα που οι αντιπρόσωποι των “προστάτιδων” δυνάμεων Αγγλίας, Γαλλίας και Ρωσίας, υπέγραψαν στο Λονδίνο στις 3 Φεβρουαρίου του 1830.

Ήταν ημερομηνία που οι Έλληνες έγιναν ελεύθεροι πολίτες ενός ανεξάρτητου κράτους.

Δυστυχώς από τα εδάφη που ελευθερώθηκαν με το πρωτόκολλο της 3ης Φεβρουαρίου του 1830 εξαιρέθηκε η Αττική και μερικές άλλες περιοχές, γιατί αυτό απαιτούσε μια παράγραφος ενός από τα προαναφερθέντα πρωτόκολλα, που έγραφε ότι η Αττική θα ενσωματωνόταν στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος, αφού προηγουμένως οι Τούρκοι ιδιοκτήτες γης θα πουλούσαν τις περιουσίες που διέθεταν στην περιοχή.

Η πρώτη νύξη για ενδεχόμενη αποζημίωση των τουρκικών ιδιοκτησιών, έγινε στο πρωτόκολλο της Πετρούπολης, που υπέγραψαν η Αγγλία και η Ρωσία στις 4 Απριλίου του 1826 και αφορούσε στο “ελληνοτουρκικό” ζήτημα. Στην πραγματικότητα ήταν το πρώτο επίσημο χαρτί στο οποίο η Ελλάδα αναγνωριζόταν σαν πολιτική οντότητα. Ο ιστορικός Γ. Ασπρέας γράφει τα εξής, στο βιβλίο του “Πολιτική Ιστορία της Νεότερας Ελλάδος”:

“Δια του πρωτόκολλου τούτου ανεγνωρίζοντο ως βάσεις συνδιαλλαγής μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων τα εξής:
α. Η Κυριαρχία της Πύλης
β. Ο προσδιορισμός φόρου άπαξ
δια παντός υπ’ αμοτέρων ορισθησμένου

γ. Η εκτίμησης των τουρκικών ακινήτων κτημάτων εν Πελοποννήσω και εις τα νήσους και εκχώρησης αυτών εις τους Έλληνας απέναντι χρηματικής αποζημίωσης
δ. Η ελευθερία της θρησκείας και του εμπορίου
ε. Χωριστή και ανεξάρτητος διοίκησης.
[...]

Ο κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας, επειγόμενος να ενσωματώσει την Αττική και την Εύβοια στα εδάφη του νέου κράτους, ενθάρρυνε τις πωλήσεις των τουρκικών γαιών. Και πραγματικά, από τους πρώτους μήνες του 1830 ξεκίνησαν οι Τούρκοι να πουλάνε ό,τι είχαν και δεν είχαν στην Αττική, με την διαδικασία που ίσχυε σε όλη τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας.

Μετά τη συμφωνία του τούρκου πωλητή με τον αγοραστή Έλληνα ή ξένο συντασσόταν απ’την τούρκικη αρχή το αποδεικτικό έγγραφο της δικαιοπραξίας, που συνήθως ήταν Χοτζέτι, όταν επρόκειτο για πώληση γης ή Ταπί, σε περίπτωση πώλησης οικοδομήματος.

Η ελληνική Κυβέρνηση εξακρίβωνε το νόμιμο της πώλησης, μέσω της “Κατά την Εύβοιαν και Αττικήν Ελληνική Επιτροπή”, που στην πρώτη φάση της λειτουργίας της είχε σαν μέλη τον Σ. Καλογερόπουλο, τον Ι. Μίσο, τον Κ. Μάνο.

Αξιοσημείωτη είναι η απουσία συμβολαίων που χαρακτήριζε τις τούρκικες περιουσίες, των οποίων νομιμοποιούσαν οι καταθέσεις δύο συνήθως μαρτύρων, ελληνικής καταγωγής.

Η “Κατά την Εύβοιαν και Αττικήν Ελληνική Επιτροπή”, μετά την εξέταση των στοιχείων κάθε αγοροπωλησίας, συνέταξε έκθεση την οποία υπέβαλλε σε μιά ακόμα επιτροπή που ονομαζόταν “Επί της Επικυρώσεως των κατά της Εύβοιαν και Αττικήν Εκποιήσεων, Πληρεξούσιος Επιτροπή”. Τούτη η δεύτερη επιτροπή στηριζόμενη στις

εισηγήσεις της πρώτης επικύρωνε ή όχι την συγκεκριμένη αγοροπωλησία.

Στην Αττική επικρατούσε μία περίεργη κατάσταση αφού για τρία περίπου χρόνια συνυπήρχε η τουρκική διοίκηση με τις ελληνικές αρχές.

Στα Μεσόγεια οι εκπατρισμένοι στα διάφορα γειτονικά νησιά κάτοικοι, άρχισαν αμέσως μετά την επιστροφή τους να οργανώνουν τη ζωή τους.

Το κύριο μέλημα των Μαρκοπουλιωτών αλλά και των κατοίκων όλων των μεσογείτικων χωριών, ήταν η προσπάθεια εξαγοράς όσο το δυνατόν περισσότερης γης, από τα προς εκποίηση τουρκικά τσιφλίκια της περιοχής. Η επιθυμία τους να αγοράσουν όλη την τουρκική γη προσέκρουσε στην έλλειψη αρκετών χρημάτων, γι’ αυτό και αγόρασαν όση γη τους επέτρεψαν τα οικονομικά τους. Τελικά κατάφεραν να αγοράσουν σταδιακά όλη την πρώην τουρκική γη του μεσογείτικου κάμπου, την αγόρασαν όμως από δεύτερο χέρι, αργότερα, από τον Έλληνα Τσιφλικά που την είχε πάρει όσο όσο από τον αποχωρούντα Τούρκο γι’ αυτό την πλήσωσαν “το ένα πέντε” καθώς ομολογούσε μια μαρκοπουλιώτισσα γιαγιά.

Σ.Μεθενίτης, 2007

«Οι Αρβανίτες όμως έτρεξαν παντού όπου τους κάλεσε η Ελλάδα όταν κιντύνευε. Ο Αρβανίτης δεν ρωτούσε αν λεγόταν Μωριάς ή Ρούμελη, Ήπειρος ή Θεσσαλία, Αιγαίον ή Ιόνιον, αρκεί ότι βρισκόταν μεσ’ στα σύνορα της Ελλάδας.»

**Ιερέας Ιωάννης Ηλίας,
1991**

Από τους φακέλους των Αγωνιστών

Από το Φάκελο του Νικόλαου Μπούκη

Αθήνα τη 7η Απριλίου 1865
Νικόλαος Μπούκης: “Περί δικαιωμάτων του εκ του υπέρ Ελευθερίας Ελλην. Αγώνος”. (Μαρκόπουλον Κρωπίας)
Προς Την Σ. Επιτροπήν επί των αναφορών των αγωνιστών

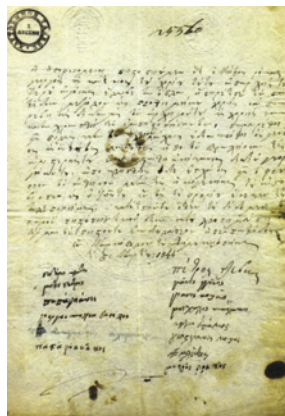
Ενταύθα

Ήμην τότε 29 περίπου ετών, τω 1821, ότε μετά συγχωρίων μου και άλλων, έλαβον τα όπλα και παρενέθην εις την πρώτην πολιορκίαν της Ακροπόλεως Αθηνών υπό την αρχηγίαν του μακαρίτου Μελέτη Χατζή Μελέτη εκ Χασάς και ακολουθώσας εις την φυγήν του Βερ Βρυώνη, έλαβα μέρος εις την έφοδον του αυτού φρουρίου Αθηνών, ότε δις πληγωθείς εθεραπεύθην υπό του μακαρίτου Πετράκη. Ύστερα εις το στρατόπεδον του Οδυσσεώς εις Βελίτσα και Μηλετάκι ως μπουλουκής κατα το 1822 και κατόπιν κατά διαταγήν του Γκούρα εις την εις Σπηλιά κατά του Μπαιράμ Πασά μάχην, κατόπιν δε εις Καραμπάμπα της Χαλκίδος, εις Βρυσάκια της Ρίζας, εις Βενό, εις Άγιον Νικόλαον, εις Ερέτρειαν υπό τον Ρούκην με 120 άνδρας μου τον Ιανουάριον του 1823, ότε επί 5 μήνας εκράτουν τα έξοδα των, εις γρόσια πλέον των 1500, χωρίς να αποζημιωθώ ποτέ από κανέναν. Κατόπιν υπό τον Ρούκην με 20 άνδρας μου μέχρι της διαλύσεώς μας υπό του Κιουταχή.

Πάλιν εις Ωροπόν μετ’ άλλων 60, αμισθεί εις την κατά του Ντελήμπαση μάχην. Εις ταύτας ως ήδη ενθυμούμαι, μα και εις άλλας συμπλοκάς μετ’ Τούρκων ευρέθην λεπτομερώς δε θεωρώ περιττόν να εξιστορώ εις Επιτροπήν τα πάντα γνωρίζουσα.

Εγκλείω αντίγραφον πιστοποιήσεως οπλαρχηγών ον διέσωσα μέχρι τούδε περί του αξιοπιστου των εκδουλεύσεών μου [...]

Από το Φάκελο του Μήτρο Ρόκα

Οι υποφαινόμενοι πιστοποιούμεν ότι ο Μήτρος Ρόκας, γεωργός και κάτοικος του χωρίου τούτου εξ υπαρχής του ιερού αγώνος έλαβε τα όπλα υπηρέτησε την πατρίδα με ζήλον και προθυμία χωρίς να παραβή τις διαταγές του αρχηγού του και χωρίς να καταχρασθεί την εμπιστοσύνην του, παρευρέθη εις πολλές κατά των εχθρών μάχας εδιακρίθη ως γενναίος και ως τοιούτος λαβωθείς υπό τον βραχνο... της περιφέρειας του εκατεστάθη ανίκανος δια την γεωργίαν του αποκλεισθείς δε εσχάτως εις το φρουρίον των αθηνών εντός και η οικογένειά του απεβίωσαν ο υιός του εντός του φρουρίου ένεκεν εκ ταλαιπωρίας. Κατ’ αίτησίν του όθεν του δίδομεν το παρόν πιστοποιητικόν όπως να του χρησιμεύση όπου δει για την διαπίστωσιν των εκδουλεύσεων υπέρ πατρίδος.

Εν Μαρκόπουλον του Δήμου Κρωπίας
Την 5 Μαρτίου 1844

Σιδέρης Γκλιάτης, Μήτρος
Σωτήρης, Αναγνώστης Αλαγιάννης,
Παπαγιαννάκος, Πέτρος Τσεβάς,
Γιώργος Κόλια Βασιλής
Κόλιας Δράκος, Μήτρος Δράκος,
Παπαγιάννης, Γιάννης Κώστας,
Γιωργάκης Κώστας, Γιάννης Γκίνης,
Μιχάλης Νικολάκης, Αν. Γκλιάτης

Από το Φάκελο της Μαρίας Όρσης

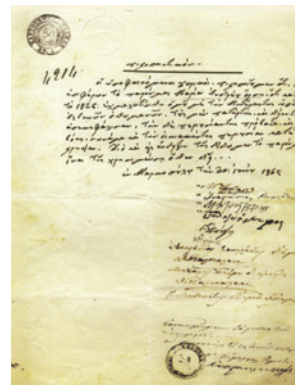
Οι υποφαινόμενοι χωρικοί πιστοποιούμεν ότι η επιφέρων το παρόν μας Μαρία Ανδρέου Όρσης ότι κατά το 1825 αιχμαλωτίσθη ομού με την Μητέραν της υπό Αλβανών Οθωμανών. Τους μεν πατήρ της και θεϊον της απεκεφάλισαν, την δε περιουσίαν της πρόβατα και βόας, συνάμα και την οικιακήν της περιουσίαν κατέστρεψαν.

Δίο και εις ένδειξιν της δίδωμεν το παρόν

μας ίνα της χρησιμεύση όθεν δει.

Αναστάσιος Σουλιώτης, Μήτρος Ηλίας,
Γ. Σ. Μπούτζης, Α. Γκλιάτης

Εν Μαρκοπούλω τη 20 Ιουνίου 1865
Επικυρώνουμε το γνήσιον των
επιγραφών
Εν Μαρκοπούλω τη 24 Ιουνίου 1865
Ο Δήμαρχος Κρωπίας
Αναστάσης Νικολός

Από το Φάκελο του Γεωργίου Μπούτζη

Κύριοι, απ’ αρχή του ιερού αγώνα υπέρ της ελευθερίας, από του Οθωμανικού ζυγού της κοινής ημών πατρίδος Ελλάδος, και εγώ ων τότε ηλικίας περί τα 18, έλαβον τα όπλα και κατ’ αρχάς παρευρέθην εις την άλωση του φρουρίου των Αθηνών με τον Ιωάννην Τάβαρην εκ Μεσογειών αμισθεί. Ακολουθώσας κατατάχθηκα εις τον στρατόν του Φαβιέ εις τον Ι λόχον του ΙΙΙ τάγματος και παρευρέθην εις οδασ τας μάχας του, αγωνιζόμενος με πατριωτισμόν και τιμιότητα εις την Εύβοιαν.

Ακολουθώσας, προσήλθα εις το σώμα του Μαμούρη υπό τον Κριεζώτη παρευρεθείς εις την μάχην των Λιοσίων, επίσης κατόπιν ευρέθην εις την μάχην στον Πειραιά με τον Μακρυγιάννην κατά του Μήτρου Βάγια. Κατόπιν εις Κρανιάν

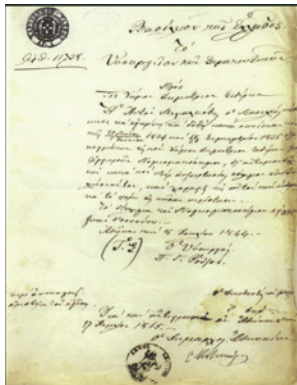
υπό τον εκ Ξεροχωρίου Μπιρμπίλην ακολουθώντας εις την μάχην εις Τρίκερα με τον Βάσσον ως και εις Ελευσίνα και εις Στεβένικο και Μαρτίων με τον ίδιον Βάσσον και εις Άγιον Ιωάννην εις Χασιά κατά του Ιζέμ Πασά υπό τον Σιλικτάρη.

Μεθ'όλας τας εκδουλεύσεις μου προς την πατρίδα, στρατιωτικώς δεν ανταμείφθηκα ποσώς. Τα περί των αγώνων μου έγγραφα έχω δώσει άλλοτε και πιστεύω να ευρισκονται ενώπιον της επιτροπής. Είμαι εις το μητρώον και φέρω τα εν τω συνημμένω πιστοποιητικώ του Δημάρχου Κρωπίας αναφερόμενα διπλώματα και [...]

Ήδη πένομαι με πολυάριθμη οικογένεια μη αποκατασταθείς εις την πατρίδα μου γαιοκτήμων ως άλλοι, διότι ασχολούμην εις τα στρατιωτικά ότε ήτο καιρός αποκαταστάσεως, όθεν αιτούμαι να τύχω αναλόγως των εκδουλεύσεών μου αμοιβήν.

Ευπειθέστατος
Γεώργιος Μπούτζης

Από το Φάκελο του Δημητρίου Σιδέρη

Βασιλείον της Ελλάδος - Το Υπουργείον Στρατιωτικών

Προς τον κύριον Δημήτριο Σιδέρη

Η Αυτού Μεγαλειότης ο Βασιλεύς ηνδόκισε να εγκρίνει να δοθή κατά συνέπειαν των της 20 Ιουνίου 1834 και 18/30 Σεπτεμβρίου 1835 διαταγμάτων εις τον κύριον Δημήτριον Σιδέρη το Αργυρούν Νομισματοσίημα, ως ανταμοιβήν των κατά τον υπέρ ανεξαρτησίας πόλεμον εκδουλεύσεών του και χορηγεί εις αυτόν ινα το φορά και να το φέρη πάσαν περίστασιν.

Το δίπλωμα του Νομισματοσήμου εγχειρίζεται οσονούπω.

Αθήναι την 8 Ιουλίου 1844

Ο Υπουργός

(Τ.Σ.) Π.Γ.Ροϊλός

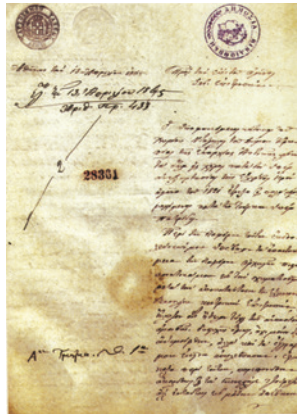
Ο διευθυντής του γραφείου

Δια την αντιγραφήν εν Αθήναις

17 Απριλίου 1865

Ο Δήμαρχος Αθηναίων

Από το Φάκελο του Ιωάννη Ηλία

Αθήναι την 13 Απριλίου 1865, προς την επιτροπή του αγώνος Σεβ. Επιτροπή,

Ο υποφαινόμενος κάτοικος του χωριού Ντάγλας του Δήμου Κρωπίας της επαρχίας Αττικής λάβων τα όπλα εις χείρας κατά τον υπέρ της ανεξαρτησίας της Ελλάδος ιερόν αγώνα του 1821 έτρεξα εις πολλά μέρη μαχόμενος κατά των Τούρκων υπέρ πατρίδος.

Περί των διαφόρων τούτων εκδουλεύσεών μου υπέβαλον τα απαιτούμενα των διαφορών αρχηγών πιστοποιητικά μου εις την σχηματισθείσα μετά την αποκατάστασιν του Ελληνικού Βασιλείου κεντρικήν επιτροπήν και ήλπιζον ότι ήθελον τύχη της ανηκούσης αμοιβής, δυστυχώς όμως όχι μόνον δεν ανταμοίφθη, αλλά και τα έγγραφα μου εκείνα απωλέσθησαν, εφώναξα περί τούτου, παρεπονέθην ακολουθώς εις τον Γκενεράλε Τζουρτζήν αλλά εν τούτοις εις μάτην απέβησαν όλε αι προσπάθειαι μου.

Μεταγενεστέρως δε κατα το έτος 1840, δυνάμει του επισυνημένου πιστοποιητικού το οποίον απέναντι των προγενέστερων πιστοποιητικών μόνον του Οδυσσέως του Νικηταρά του Κριεζώτη και των άλλων οπλαρχηγών τα οποία ως ειρήται απολεσθήσας εις το μηδέν, ηξιώθηκα με όλα ταύτα να λάβω την αμοιβήν των εκδουλεύσεών μου κατά το έτος αυτό από την τότε Βασιλικήν Γραμματεία το Σιδηρούν παράσημο, ως εξάγεται εκ του συνεπισηναπτόμενου διπλώματός μου [...] Σπεύδω, εβδομήκοντα έτη εις την ηλικίαν ήδη (70), να υποβάλλω την παρούσα μου και επιθυμώ να παρακαλέσω την Σεβαστήν Επιτροπήν ινα αφού εκτιμήση τις περιστάσεις και την ηλικία μου συνάμα, μου αποδώση δικαιοσύνην προς παραμυθίαν μου καθό οικογενειάρχης.

Ευπειθέστατος
Ιωάννης Ηλίας αγράμματος
Κατ' αίτησιν του Μ. Φρατζής (:)

Από το Φάκελο Σπύρου Δημητρίου

17 Απριλίου 1865, προς Σεβαστήν επιτροπήν

α.- Ο υποφαινόμε αναφερόμε ευσεβάστος και καθηποβάλο εις την Σεβαστή επιτροπή, από αρχής της ιερής επανάστασης τις εκδουλεύσεις μου.

Ό,τι ήμουν πουλουκτζής με τον Αναστάση Λέκα και αφού εφονεύθη εις τον πόλεμον ακολουθήσα με τον αδελφόν του Δημητρίον Λέκα, όστις εις την θέσιν καλύβια χασιάς επασηθήκαμε εχμάλοτη μαζί εις το 1828 και έως τας 30 Μαρτίου και εκάμαμε εχμάλοτη εις Χαλκίδα ότι η κυβερνήσις εσημφώνησε μετά τους Τούρκους, ήγουν οι αρχηγοί και μας έκαναν αλαγή με 37 τούρκοι και ελευθεροθήκαμεν.

β.- ακολουθήσαμε την χλιαρχίαν του κριτζιότη εις Λόχον του βασιλή κόλια έως και τους 1830

γ.- ακολουθήκαμε το τάγμα του τριανταφήλου τζουρά έως ότο ήρθε ο βασιλιάς.

δ.- ακολουθήσαμε την τετραρχία του Μακρυγιάννη και όλα τα παλιά μου αποδηκτικά τα ήχα δόση εις την Δ' επιτροπή Ναυπλίου και ήμε αδικημένος επηδής ήμαι Λοχαγός προς έτι ήμουν και κλησμένος εις το φρούριον των αθηνών...

Προστρέχω εις την ευσπλαχνίαν της Σε...
Σπύρος Δημητρίου.

Προς την Σεβαστήν Επιτροπήν
Σπύρος Δημητρίου

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821 ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ ΣΙΔΕΡΗΣ, ΓΙΑΝΝΗΣ, ΚΑΙ ΜΗΤΡΟ ΗΛΙΑΣ

Από μια διήγηση της γιαγιάς Ελένης Πανα. Τζούλα

...κάθε φορά που πλησίαζε η 25η Μαρτίου ο παππούς της, απ'την πλευρά της μητέρας της, Όρσας Μητρου Ηλία, Μήτρος Ηλίας την έβαζε να καθαρίζει, να γυαλίζει και να τακτοποιεί τα όπλα του (καρυοφύλλι, γιαταγάνι και ότι άλλο είχε). Κάποια φορά η γιαγιά Τζούλαινα που τότε ήτο μικρό κοριτσάκι, στερείτο μορφώσεως και φυσικό ήτο να μην καταλάβαινε τι σήμαινε αυτή η “τελετή”, του είπε:

“έλα καλέ παππού, όλο με όπλα έχεις να κάνεις κι εσύ”.

Τότε, όπως θυμόταν η γιαγιά, ο παππούς της, της είπε: “μωρή κουτή, αυτά τα όπλα είναι ιερά. Έχουν πολεμήσει με τον Καραϊσκάκη στο Φαληρέα”.

Σημ.: Το γεγονός δείχνει ότι ο Μητρολιάς γνώριζε την μεγάλη σπουδαιότητα της μάχης του Φαλήρου και ενώ κατά πάσα πιθανότητα υπήγετο στο Σώμα των Μεσογειτών, ανέφερε τον Μεγάλο Αρχηγό του στρατοπέδου, τον ένδοξο γιο της καλογριάς για να δείξει την αξία της συμμετοχής του.

Αθήνα Φεβρουάριος 2001
Νικηφόρος Γέγος

Γνωρίζαμε μέχρι τώρα πως ο Μητρο-Λίας ήταν ένας από τους τριάντα Μαρκοπουλιώτες που έλαβαν μέρος στην επανάσταση του 1821. Από μια βεβαίωση του Στρατηγού Μακρυγιάννη που δημοσιεύτηκε σε παλιότερο τεύχος του “Εν Μαρκοπούλω”, γνωρίζουμε πως ο αδερφός του Μήτρο, ο Γιάννης Ηλίας μετείχε στον αγώνα υπερ της ανεξαρτησίας “αρχή ως το τέλος”. Με βάση λοιπόν τα προηγούμενα, ψάξαμε λίγο και σιγά σιγά καταφέραμε να βρούμε στοιχεία για τη δράση και το βίο των προαναφερθέντων συμπολιτών μας.

Ο Σιδέρης Ηλίας ήταν ο γεννάρχης της οικογένειας. Να τι γράφει γι' αυτόν ο Παπα-Γιάννης ο Ηλίας σ' ένα αδημοσίευτο Ιστορικό της Οικογένειάς του, το οποίο έθεσε στη διάθεσή μας

η κόρη του κυρία Αικατερίνη Ηλία -Δάβαρη, την οποία και ευχαριστούμε:

“Το 1794 σε ηλικία 21 χρόνων ξεκίνησε από το χωριό Φλάμπουρα των Καλαβρύτων ο Σιδέρης Ηλίας και ήρθε στο Μαρκόπουλο. Ο πατέρας του Δημητρός Ηλίας είχε τρία παιδιά, τον Σιδέρη που γεννήθηκε το 1773, τον Γιάννη (1775) και τον Μιχάλη (1777). Και τα τρία αυτά αδέρφια τα κυνηγούσαν οι Τούρκοι να τα πιάσουν, γιατί είχαν σκοτώσει τον Ζαμπίτη (Τούρκο Αστυνόμο) της περιφέρειάς των. Έπειτα από πολλές περιπέτειες, κυνηγημένοι, έφτασαν στον Πόρο να βρουν καϊκι να μπαρκάρουν για την Στερεά Ελλάδα. Μα στον Πόρο οι Τούρκοι κατόρθωσαν να πιάσουν τον Γιάννη και τον κρέμασαν. Ο Μιχάλης κατόρθωσε με ένα καϊκι να φτάσει στο Αγκίστρι, και ο Σιδέρης με άλλο καϊκι βγήκε στην Ανάβυσσο, και απ'εκεί ήρθε στο Μαρκόπουλο”.

Ο Σιδέρ-Λίας μπήκε στη δούλεψη του

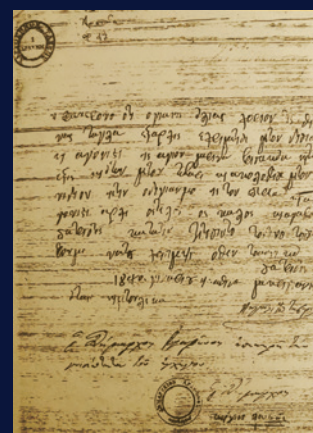
Στο σχέδιο βλέπουμε τη “βούλα” από το σφραγιδόλιθο του δαχτυλιδιού του Μήτρο Ηλίας, που παραχωρήθηκε από τον δισέγγονό του κ. Κυριάκο Θ. Ηλία, στον συντάκτη του άρθρου.

μεγαλοτσέλιγγα Γιάννη Δρίτσα από το Ντάγλα. Ερωτεύτηκε την κόρη του Μαρίνα, κλεφτήκανε, παντρευτήκανε και απέκτησαν έξι παιδιά.

Πρώτος γεννήθηκε ο Γιάννης, ακολούθησαν τέσσερα κορίτσια και τελευταίος, το 1807, γεννήθηκε ο Μήτρος.

Ο Σιδέρης Ηλίας ήταν 48 ετών σαν ξέσπασε η επανάσταση του 1821 ενάντια στους Τούρκους.

Φύση επαναστατική και με το προηγούμενο του φόνο του Τούρκου Ζαμπίτη σε ηλικία 20 χρόνων, μπήκε αμέσως στον αγώνα για την ανεξαρτησία μετέχοντας σε όλες τις μάχες που έγιναν στην περιοχή. Ο μεγαλύτερος γιός του Σιδέρης, ο Γιάννης έλαβε και αυτός μέρος στον αγώνα γι' αυτό ο Στρατηγός του

“Φανερώνω ότι ο Γιάννης Ηλίας, χωρίον της Αθήνας Ντάγλα, εξ αρχής εχρημάτισε με τον Μενιδιάτη αγωνιστή εις Αγίαν Μαρίνα. Βρισκόταν εις το εξής και ήταν με τον Ντάβαρη και ακολούθησε με τον ίδιον εις την οδηγίαν μου εις τον Πειραια. Κι αγωνίστηκε αρχή ως τέλος, ως καλός και αγαθός πατριώτης. Κατά την ζήτησίν του χρησιμεύσει όθεν το καλεί κάθε πατριώτης”.

1840, Γυναρίου 4
ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ
“Ήταν μαζί με τον
Λέκκα” ΑΝΑΓΝ. Ι. ΝΤΑΒΑΡΗΣ

Αγώνα ο θρυλικός Μακρυγιάννης του έδωσε την βεβαίωση που ακολουθεί.

Μα και ο μικρότερος γιός του Σιδέρη, ο Μητρο-Λίας πήρε την παληκαριά και την αποκοτιά του πατέρα του. Ήταν δεν ήταν δεκατριάχρονο παληκάρι, σαν ξέσπασε η επανάσταση του 1821, την οποία υπηρέτησε από αυτήν ακριβώς την ηλικία.

Ας αφήσουμε όμως πάλι την πένα του

Παπα-Γιάννη του Ηλία να περιγράψει τον πρόγονό του:

“Ο ίδιος μας διηγήτο ότι δύο φορές την εβδομάδα, αυτός και άλλα πέντε παιδιά της ηλικίας του 12-15 χρόνων, των οποίων τα ονόματα δεν συγκρατώ, κουβαλούσαν τζιμπαχνέδες (πολεμοφόδια) και τσουμπούχια (τάπες), όπως τάλεγε και τα πήγαιναν έξω από τη Βάρη για τους πολεμιστές της Αθήνας.

Απ’ τη Βάρη τάπερναν μεγαλύτεροι και τα πήγαιναν στον προορισμό τους.

Για να μη φανερωθούν στους Τούρκους, φόρτωναν σε γαϊδουράκια δύο κοφίνια, έβαζαν κάτω κάτω τις σακκούλες με τα βόλια και τα τσουμπούχια (τις μάλλινες, τάπες) και έπειτα τα γέμιζαν με λαχανικά. Στο δρόμο, παιδιά όπως ήταν, έπαιζαν τραγουδούσαν τσακονόντουσαν δήθεν και οι Τούρκοι βλέποντας τα έτσι αμέριμνα δεν τους έδειναν σημασία. Πολλές φορές οι Τούρκοι τους σταματούσαν στο δρόμο, μα τα παιδιά, καλά δασκαλεμένα μάλωναν ποιός θα τους πρωτοδώσει απ’ τα ζαρζαβατικά που είχαν, παρακαλώντας να πάρουν λέγοντας “πάρε από μένα, όχι απ’ αυτόν, εγώ τάχω καλύτερα” και χυμούσαν με γεμάτα χέρια πάνω τους.

Τα παιδιά πότε πεζά, πότε καβάλλα στα καπούλια των γαϊδουριών βάδιζαν στον προορισμό τους, περνώντας απ’ το μονοπάτι προς τη Βάρη ανάμεσα σ’ ένα πυκνό δάσος από πεύκα.

Προτιμούσαν το μονοπάτι, γιατί δεν είχε κίνηση.

Έτσι λοιπόν παιδόπουλα ακόμα προσέφεραν μεγάλη υπηρεσία στην Επανάσταση του ‘21.

Το 1874 αποφασίζει να κτίσει ναό, μεσ’ το κτήμα που είχε έκταση 25 στρέμματα, στη σημερινή θέση “Ευαγγελιστριάς”. Τότε Αρχιεπίσκοπος Αθηνών ήτο ο Προκόπιος ο Α΄ (Ο Γεωργιάδης) ο οποίος του έδωσε προφορική άδεια.

Ήρθε ο ίδιος ο Προκόπιος ο οποίος έβαλε τον θεμέλιον λίθον. Το κτίσμα άρχισε να ανεβαίνει, και οι χωριανοί επέμεναν να συνεισφέρουν και αυτοί κάτι υπέρ του Ναού.

Στην αρχή δεν ήθελε να δεχθή συνεισφορές, αλλά έπειτα πείστηκε και τις δέχτηκε.

Αφού τελείωσε πιά ο Ναός και ήρθε η ώρα των εγκαινίων, ο Προκόπιος ο Α΄ αρνήται να εγκαινιάσει τον Ναό διότι ζητούσε διά συμβολαιογραφικής πράξεως να μεταγραφη ο Ναός εις την Αρχιεπισκοπήν Αθηνών.

Ο Μήτρος Ηλίας αρνείται, ήθελε να την έχη το χωριό και όχι η Αρχιεπισκοπή.

Έπειτα από πολλές συζητήσεις και επεμβάσεις Πολιτικών, έμεινε ο Ναός για το χωριό και έτσι έγιναν τα εγκαίνια και αφιερώθηκε στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου.

Τούτο γινόταν μέχρι το 1913 οπότε έφυγε από τα χέρια της οικογένειας Ηλία.

Η φερομένη ως ιδιοκτήτρια, πρεσβυτέρα του Παπανικόλα κόρη του Μήτρου Ηλία, μετά τον θάνατο του πατέρα της Μήτρου έπειτα από προφορική διανομή του κτήματος από τους κληρονόμους του, πήρε ως λαχνό το τεμάχιο γύρω στο ναό, μόνο το χωράφι και τις ελιές και όχι το Ναό.

Η αμέλεια όμως των τότε ιερέων και επιτρόπων του Καθεδρικού ναού έδωσε την ευκαιρία εις την πρεσβυτέρα Σταματινίνα να τον οικιοποιηθεί μέχρι και σήμερα.

Ο Μήτρο Ηλίας ανήκε στους τυχερούς αφού οι αγώνες του για την πατρίδα αναγνωρίστηκαν στα χρόνια που ακολούθησαν την απελευθέρωση.

Το Νοέμβριο του 1847 διορίζεται Πάρεδρος Μαρκοπούλου στο Δήμο Κρωπίας, το 1860 διορίζεται δημοτικός εισπράκτωρ, το 1863 διορίζεται ένορκος στη Σύρο, ενώ από το 1870 μέχρι του θανάτου του σχεδόν εκλέγεται συνεχώς μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Κρωπίας.

Ο Μήτρο Ηλίας μέχρι πριν λίγα χρόνια αναπαύοταν στην εκκλησία που είχε ο ίδιος κτίσει. Πριν λίγα χρόνια όμως τα οστά του μεταφέρθηκαν στο νεκροταφείο Μαρκοπούλου.

Ίσως είναι καιρός να επιστρέψουν ξανά στην “Βαγγελίστρα” του και ίσως είναι η ώρα να βρεθεί κάποιος τρόπος η εκκλησία αυτή που μέχρι τη δεκαετία του 30 φιλοξενούσε την Δοξολογία της επετείου της Εθνεγερσίας, ίσως λέμε, είναι η ώρα η “Βαγγελίστρα” να αποδοθεί στη χρήση των πιστών του Μαρκοπούλου.

Μήτρο Ηλίας, Αγωνιστής του 21, έζησε έως το 1910.

Επιμέλεια Σ.Μ.
Τεύχος 39 “Εν Μαρκοπούλω”, Μάρτιος,
2001

Ένας περιηγητής το 1821

Maxime Raybaud: Επίσκεψη στο Μαρκόπουλο

Το Δεκέμβριο του 1821 και ενώ η δεύτερη φάση της πολιορκίας της Ακρόπολης των Αθηνών ήταν στο φόρτε της, το Μαρκόπουλο δέχθηκε την επίσκεψη ενός φιλέλληνα στρατιωτικού από τη Γαλλία. Ήταν ο Maxime Raybaud, απόφοιτος της ξακουστής στρατιωτικής σχολής της Σεν Συρ, ο οποίος είχε έρθει στην Ελλάδα επηρεασμένος από το φιλελληνικό ρεύμα που έπνεε στην Ευρώπη, εκείνο το καιρό, προκειμένου να βοηθήσει τους αγωνιζόμενους Έλληνες.

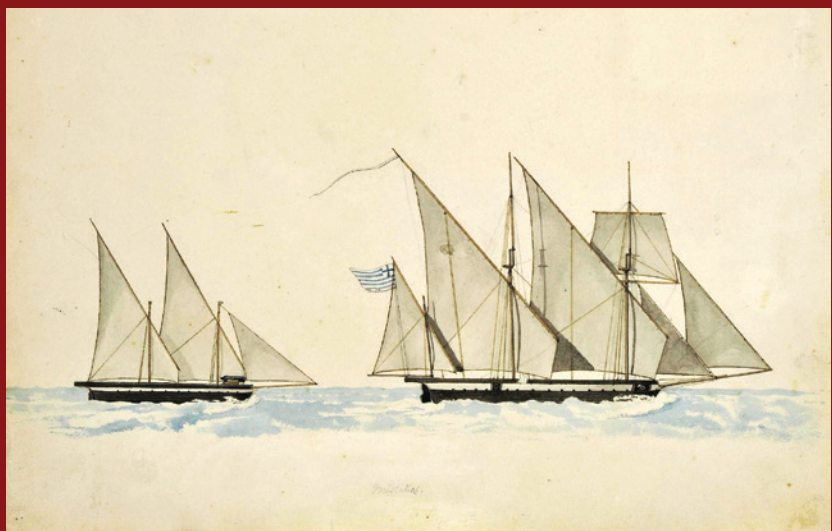
Έλαβε μέρος σε αρκετές μάχες, αποκλείστηκε στο Μεσολόγγι και κρατούσε συνεχώς σημειώσεις για τα γεγονότα αυτής της εποχής, σημειώσεις που τελικά αποτέλεσαν τους δύο τόμους του βιβλίου του «Memories sur la Grece pour servir a l' Histoire de la guerre de l' Independance». Από αυτό το βιβλίο δανειζόμαστε τη περιγραφή της ζωής στο Μαρκόπουλο το 1821, στο οποίο βρέθηκε ο Raybaud, στη προσπάθειά του να εξασφαλίσει πλοίο για να μεταβεί στη Τζια που ήταν ο τελικός του προορισμός:

«Από την Αθήνα κινήσαμε το επόμενο μεσημέρι. Είχαμε να διαλέξουμε ανάμεσα σε δύο λιμάνια, το Ράφτη και το Σούνιο, από τα οποία θα ξεκινούσε πλοίο για τη Τζια την άλλη μέρα. Κατευθυνθήκαμε προς το πρώτο επειδή βρισκόταν πιο κοντά. Πορευτήκαμε για τρία τέταρτα παράλληλα προς τον Υμηττό και στη συνέχεια στρίψαμε απότομα δεξιά, παίρνοντας νοτινή κατεύθυνση. Διασχίζαμε μία περιοχή ξερή από βλάστηση με πετρώδες έδαφος που αποτελείτο από μία μαλακή πέτρα που απάνω της διακρίναμε, που και που, αυλακιές από τη διέλευση κάρων και μας δημιουργήθηκε η εντύπωση πως πορευόμαστε πάνω σε κάποιο αρχαίο δρόμο αφού δεν συναντήσαμε ούτε ένα όχημα σε ολόκληρη την Αττική. Η γη αντηχούσε κάτω από τις σπλές των αλόγων μας, αλλά οι τρεις ώρες που μας απέμειναν για να φτάσουμε στο λιμάνι του Ράφτη δεν ήταν αρκετές και μας πρόλαβε η νύχτα. Ήταν δύσκολο για εμάς να διακρίνουμε τον δρόμο που χανόταν μέσα σε αγκαθωτές συστάδες μίας έρημης περιοχής όπως είχε σήμερα καταντήσει μία χώρα πλούσια και δυνατή, που κάποτε τη κατοικούσαν τέσσερις χιλιάδες άτομα ανά τετραγωνική λεύγα.

Κάποια φώτα μπροστά μας, μας έδειξαν ότι πλησιάζουμε στο χωριό Μαρκόπουλο. Τα γαυγίσματα των σκύλων ανήγγειλαν την άφιξη μας, ενώ μάταια οι οδηγοί μας χτυπούσαν τις πόρτες των σπιτιών τόσο δυνατά, ώστε υπήρχε φόβος να τις σπάσουν. Οι κάτοικοι ακούγοντάς μας να μιλάμε ξένη γλώσσα και νομίζοντας ότι έχουν πολιορκηθεί από τούρκικο στρατό φερμένο από την Εύβοια, έσβησαν τα φώτα και έσπευσαν να χαθούν στο σκοτάδι. Με την βοήθεια των ανθρώπων μας καταφέραμε να μπούμε σε κάποιο σπίτι και είδαμε επτά ή οκτώ άτομα να πέφτουν στα πόδια μας και ικετεύοντας να τους αφήσουμε να ζήσουν. Δεν ησύχασαν παρά μόνο όταν πείστηκαν ότι είμαστε φίλοι. Η σκηνή διαδραματιζόταν σε ένα από τα σπουδαιότερα σπίτια του χωριού που ήταν ένα δωμάτιο όλο κι όλο, ένα τμήμα του οποίου χρησίμευε σαν στάβλος για τα ζώα τους. Μία νέα γυναίκα που μόλις είχε γεννήσει ήταν ξαπλωμένη σε μία γωνία, ενώ ο άντρας της βρισκόταν με τους αγωνιστές στη πολιορκία του κάστρου της Αθήνας. Οι άνθρωποι αυτοί ένιωσαν πολύ ευχαριστημένοι όταν κατάλαβαν ότι δεν είμαστε Τούρκοι και έκαναν ότι μπορούσαν για να μας ευχαριστήσουν. Μας έβαλαν αμέσως να φάμε από ότι είχαν, όπως καλαμποκίσιο ψωμί, αυγά, σύκα ξερά, ελιές και μέλι Υμηττού.

Αν και οι κάτοικοι του Μαρκοπούλου είναι Αρβανίτες, όπως άλλωστε και οι κάτοικοι όλης σχεδόν της Αττικής, η φορεσιά των γυναικών μοιάζει πολύ με τη φορεσιά των αρχαίων Ατθίδων. Ο οικοδεσπότης μας, εκτός από τη νεαρή μητέρα, είχε άλλη μία κόρη πανέμορφη που φορούσε στο κεφάλι της γεμάτο με νομίσματα που μία μέρα θα αποτελούσαν τη προίκα της.

Αφού ξεκουραστήκαμε για λίγο συνεχίσαμε το δρόμο για το Πόρτο Ράφτη, μιάμιση ώρα μακρύτερα. Καβαλήσαμε διασκελιστά στα ταπεινά υποζύγια που μας παραχώρησαν οι κάτοικοι, επειδή τα άλογα που μας έφεραν ως εδώ ήταν κατάκοπα. Πριν ξεκινήσουμε, θέλησα να αποζημιώσω τον νοικοκύρη που μας φιλοξένησε, δίνοντάς του δύο χρυσά νομίσματα, αλλά εκείνος δεν τα δέχθηκε. Γύρισα τότε και τα πρόσφερα στη μικρή κόρη η οποία αφού συνεννοήθηκε με τα μάτια, με τη μάνα της, τα πήρε φιλώντας μου το χέρι.

Τύποι καϊκιών: “Σκαμπαβία”, Μιστικός, 1827

Η Αγία Παρασκευή στο Δημοτικό Στάδιο Μαρκοπούλου. Μια εκκλησία από την εποχή της Τουρκικής κυριαρχίας

Στην ανατολική πλευρά του Δημοτικού Γυμναστηρίου του Μαρκοπούλου, είναι κτισμένο το εκκλησάκι της αγίας μεγαλομάρτυρος Παρασκευής.[...]

Την εκκλησία την διακρίνει η ασυμμετρία, η προχειρότητα, η βιασύνη η αφρόντιστη κατασκευή. Σίγουρα πως καταστράφηκε στα παλιά χρόνια ξανακτίστηκε, επισκευάστηκε και μετασκευάστηκε [...]. Ο φωτισμός, σχεδόν ανύπαρκτος γίνεται με τις δύο φωτιστικές θυρίδες, που έχουν σχήμα πολεμίστρας και δηλώνουν μαζί με όλα τ'άλλα στοιχεία, που προαναφέραμε, ότι η εκκλησία κτίστηκε την περίοδο της Τουρκοκρατίας.

Η τούρκικη μετριοπάθεια είχε επιτρέψει στους χριστιανούς να επισκευάζουν τους κατεστραμμένους ναούς, οι ίδιοι, συχνά εκτιζαν και νέους ναούς. Με το φόβο όμως των Τούρκων προσπαθούσαν να τους κτίσουν όσο πιο γρήγορα μπορούσαν. Και συχνά μέσα σε λίγες μέρες ο ναός ήταν έτοιμος [...].

Μέσω της προφορικής παράδοσης πληροφορούμαστε ότι η περιοχή ήταν ιδιοκτησία κάποιας πλούσιας Παρασκευής, η οποία είχε νόθο παιδί. Η περιφρόνηση της κλειστής

κοινωνίας του χωριού την οδήγησε να γίνει μοναχή και να έρθει να μονάσει στον τόπο που σήμερα είναι κτισμένη η εκκλησία της αγίας Παρασκευής. Δίπλα στην μικρή εκκλησία έκτισε κελλιά και τα προστάτευε με υψηλό μαντρότοιχο. Από τότε έμεινε στην περιοχή αυτή με το νόθο παιδί της.

Την εκκλησία, συνεχίζει η παράδοση, την έκτισε πάνω σε θεμέλια παλιάς χριστιανικής εκκλησίας, η οποία ήταν αφιερωμένη στους τρεις Ιεράρχες. Κύριο εισόδημα της μοναχής -πάντα ήταν οι αμυγδαλιές-, ωστόσο μέσα σε ένα φοβερό χειμώνα καταστράφηκαν. Η μοναχή αναγκασμένη από την καταστροφή αυτή, έδωσε όλη την περιοχή στην εκκλησία και την κοινότητα.

Πολλοί από τους κατοίκους θυμούνται τον περίβολο του ναού, τα κελλιά και τους τάφους, στα βόρειοανατολικά του ναού. Σήμερα, όπου ο περίβολος του γυμναστηρίου επεκτάθηκε προς το μέρος της εκκλησίας εξαφανίστηκαν και τα υπολείμματα αυτά. Μόνο η εκκλησία με τη λευκή της παρουσία και η συστάδα από τα πεύκα, τα κυπαρίσσια και τις αμυγδαλιές στα νοτιοδυτικά του ναού τονίζουν το τοπίο και θυμίζουν κάτι από τους αλλοτινούς καιρούς. Ο ναός της αγίας Παρασκευής χρησιμοποιήθηκε

ως νεκροταφειακός του συνοικισμού Ντάγλα. Η κα Ελένη Πιαννάκη σύζυγος Αναστασίου, μου διηγήθηκε πως ο πατήρ Ηλίας Ιωάννης-αδελφός της μητέρας της, της διηγήθηκε πως ο αγιογράφος, που επιζωγράφησε το ναό, ιστόρησε την εικόνα της αγίας Παρασκευής χρησιμοποιώντας αληθινό πρότυπο τη Μαρία Αλλαγιάννη το γένος Δημητρίου Ηλία.

Η περιοχή που είναι κτισμένο το ναύδριο ονομάζεται Ντάγλα και πήρε την ονομασία αυτή από κάποιον Τούρκο πασά που τον έλεγαν Νταγλαλή και είχε στην κατοχή του όλη τη γύρω περιοχή. Σήμερα υπάρχει οικισμός με το όνομα αυτό και υπάγεται στο Δήμο Μαρκοπούλου. Το όνομα Νταγλαλή, ίσως προέρχεται από την Τουρκική λέξη "Νταγ" που σημαίνει βουνό, όρος, οροσειρά, βουνοκορφή. Μεταφορικά ο υψηλός, ο σκληρός, ο αστούμπαλος. Στην περιοχή αυτή βρίσκονται και οι εκκλησίες των Παμμεγίστων Ταξιαρχών, Αγίου Δημητρίου, Παναγιά στην Κουτάλα και τρεις ακόμη ερειπωμένες εκκλησίες καθώς και ο πύργος της Λιάδας και το παλιό πλυσταριό του χωριού.

Θεοδώρου Ε, Αρχιμανδρίτου, 1994

Οι Μαρκοπουλιώτες Αγοραστές

Ένας από τους όρους της συνθήκης (Πρωτόκολλο του Λονδίνου, 1930) απαιτούσε την υποχρεωτική πώληση όλων των οθωμανικών περιουσιών στην Αττική και στην Εύβοια, εντός καθορισμένου χρονικού διαστήματος. Θα έπρεπε δηλαδή, εντός ενός έτους, να αλλάξουν χέρια όλα τα περιουσιακά στοιχεία στο διάστημα 1830 μέχρι 1831. Κυβερνήτης της Ελλάδας ήταν από το 1828 ο Ιωάννης Καποδίστριας, ο οποίος κινήθηκε σε τρεις άξονες στο θέμα των οθωμανικών περιουσιών:

1. Να προκηρυχθεί διεθνής διαγωνισμός για να βρεθούν τα χρήματα προκειμένου να αγοραστούν τα εν λόγω κτήματα.

2. Να ζητηθεί να βάλουν τα απαιτούμενα χρήματα Έλληνες πλούσιοι.

3. Να σπεύσουν, όσοι δύνανται από τους ντόπιους, να αγοράσουν τούρκικα κτήματα ανάλογα με τα οικονομικά τους.

Η ανταπόκριση δυστυχώς ήταν ελάχιστη. Για την περιοχή του Μαρκοπούλου ο μόνος που έδειξε ενδιαφέρον ήταν ο Φιλικός Γεώργιος Λεβέντης, ο οποίος αγόρασε από τους απογόνους του Τούρκου Βεΐζαγα, το Τσιφλικι του Ντάγλα και τις Λιάδας μαζί με τα σπίτια την εκκλησία των Ταξιαρχών και τον πύργο των Δε Λαρός.

Όσον αφορά στους μεμονωμένους καλλιεργητές Μαρκοπουλιώτες, αυτοί, δεκατρείς τον αριθμό με κοινή αναφορά προς την επιτροπή "Ευβοίας και Αττικής", επιτροπή που είχε σχέση με τις αγοραπωλησίες των τούρκικων περιουσιών από Έλληνες, τους βρίσκουμε επτά χρόνια μετά να

προσπαθούν να τακτοποιήσουν την υπόθεση αυτή χωρίς αποτέλεσμα.

Οι Μαρκοπουλιώτες αγοραστές ήταν:

Αναγνώστης Πίντζος, Νικολάκης Μπούτζης, Αναγνώστης Αλλαγιάννης, Παπα Ιωάννης, Παπα Γιαννάκος, Γεωργάκης Κόλια Βασίλης, Μήτρο Κόλια Βασίλης, Μήτρος Σιδέρης, Μιχάλης Πέτρος, Θανάσης Ντρίτζας, Σιδέρης Ηλίας, Σωτήρης Μερκούρης, Θανάσης Παπασωτήρης.

Σ.Μεθενίτης, 2017

Ο Πύργος της Λιάδας: η κατοικία του Νταγλ-αλή

Ο Πύργος της Λιάδας, ορατός από όλα τα σημεία του Ορίζοντα, είναι χτισμένος βορειοανατολικά του Μαρκοπούλου. Διακρίνονται ίχνη οικιών, που επιβεβαιώνουν ότι επί Τουρκοκρατίας κατοικείτο. Σύμφωνα με την προφορική παράδοση εκεί, κάποιος αξιωματούχος τούρκος, Νταγλ-αλής, ονομαζόμενος, όταν έγινε κύριος της περιοχής, κατοίκησε μόνιμα εκεί.

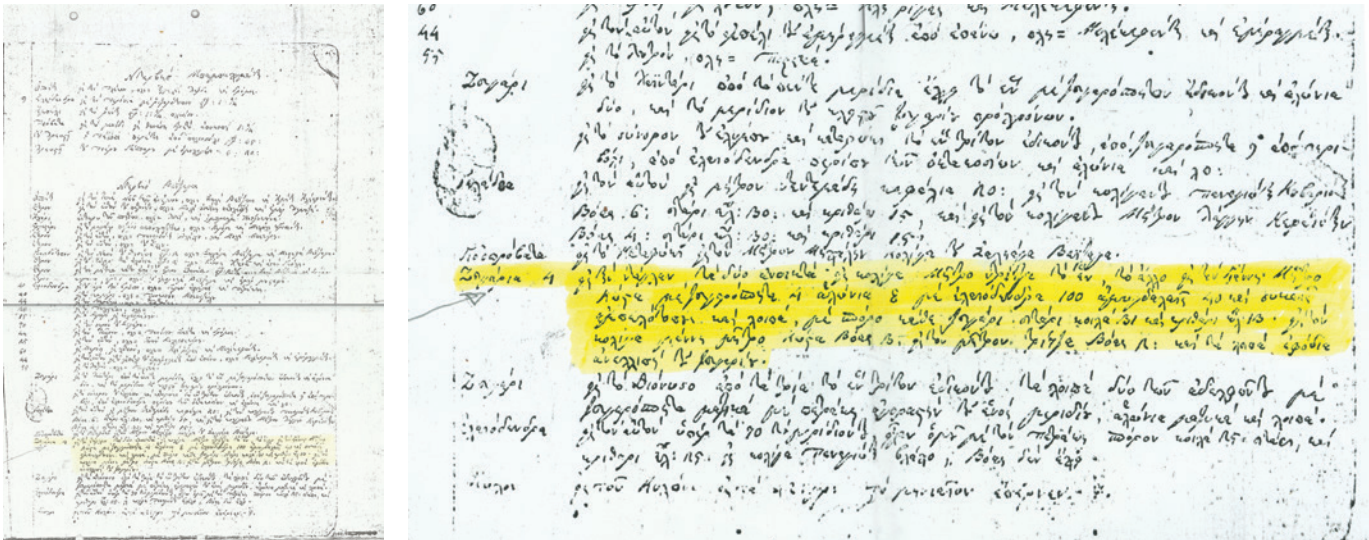

Κατάλογος τουρκικών περιουσιών

Από έγγραφα της εποχής γνωρίζουμε ότι στη διάρκεια της Τουρκοκρατίας ένα μεγάλο τσιφλίκι με κέντρο το Ντάγλα, περιελάμβανε τη γη που βρισκόταν νοτινά, νοτιοανατολικά και νοτιοδυτικά του Μαρκοπούλου. Το τσιφλίκι αυτό είχε σαν όρια την κορυφή του Στρογγυλιού, το Μαρκόπουλο, τον Κουβαρά, τη Μερέντα και το Χώνι Ντάγλα ενώ "Δάση έχει και ορίζει μαζί με το χωριό" (αρχείο Μιχαήλ Βάθη). Όλη εκείνη η έκταση που περιελάμβανε καλλιεργήσιμες εκτάσεις (ζευγάρια), δάση, βουνά καθώς και βοσκοτόπια στα τέλη της Τουρκοκρατίας άνηκε στον Τούρκο Ντερβίς Βείζαγα.

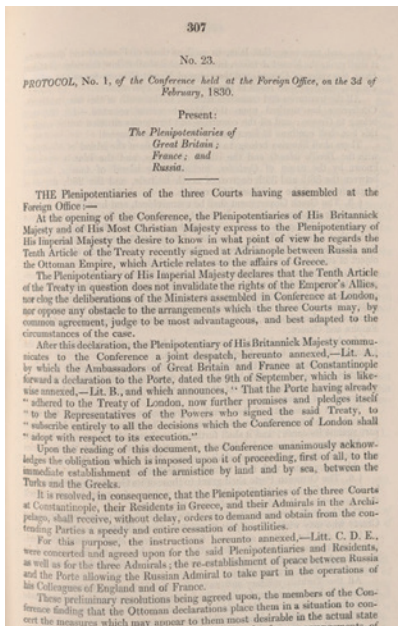
Πρέπει να σημειωθεί ότι καμία πράξη δεν γινόταν δια λόγου, αντιθέτως η εγκατάσταση του επιστάτη και η εγκατάσταση των εργολάβων- ενοικιαστών γινόταν με συμβολαιογραφική πράξη.

Σ.Μεθενίτης, 2007

Κατάλογος τουρκικών περιουσιών, που αφορά στην περιοχή Ντάγλα, αναφέρεται σε ελαιόδεντρα, αμπελοργικές εκτάσεις, αλώνια, αμυγδαλιές, σκιές κ.α.

Το Πρωτόκολλο του Λονδίνου 1830

Στις 3 Φεβρουαρίου 1830 πραγματοποιήθηκε διάσκεψη στο Foreign Office του Λονδίνου κατά την οποία οι πληρεξούσιοι της Μεγάλης Βρετανίας, της Γαλλίας και της Ρωσίας υπέγραψαν πρωτόκολλο που ανακήρυξε την Ελλάδα ανεξάρτητο, κυρίαρχο κράτος.

Η Ελλάδα θα αποτελέσει ανεξάρτητο κράτος και θα απολαμβάνει όλα τα δικαιώματα, πολιτικά, διοικητικά και εμπορικά, που συνδέονται με την πλήρη ανεξαρτησία.

του Δημήτρη Γ. Μπούκη
Στατιωτικός Ιατρός Ε.Α.

Ο ιατρικός κόσμος του Μαρκοπούλου στην απαρχή του Νέου Ελληνικού Κράτους

Από της ιδρύσεως του ΕΚΠΑ το 1837, που άρχισε η επιμόρφωση των Ελληνοπαίδων, μέχρι το 1940, που επιτρέπεται η δημοσίευση προσωπικών δεδομένων, το Μαρκόπουλο είχε την ευτυχή καταξίωση, να επιμορφώσει – σπουδάσει εννέα γιατρούς. Εδώ ακριβώς βρίσκεται και το κομβικό σημείο των σπουδών της τότε νεολαίας, δεδομένου ότι δεν υπήρχε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση στις γενέτειρες πόλεις. Αξιοσημείωτο στοιχείο επίσης, που δέον να ληφθεί υπόψη για την προκείμενη περίοδο, ήταν το πολεοδομικό περιβάλλον που στερείτο ύδρευσης, αποχέτευσης, συντήρησης τροφίμων και γενικής καθαριότητας, στοιχεία δημιουργίας επιδημικών νοσημάτων και εστιών μόλυνσης του ανθρώπινου δυναμικού. Με δεδομένα αυτά, και ακόμη την γενική φτώχεια, την έλλειψη συγκοινωνιακών μέσων, και την έλλειψη κατοικίας, τα καλά μυαλά των νέων του χωριού μας, κωμόπολης σήμερα, κατάφεραν να σπουδάσουν.

Ο πρώτος που σπούδασε Ιατρική στο ΕΚΠΑ, ήταν ο Παπαβασιλείου Γεώργιος του Νικολάου εγγονος του Μήτρου Ρόκκα του Ιερέα, που μετονομάστηκε σε Παπαβασιλείου λόγω του μικρού ονόματος του πατέρα του, που λεγόταν Βασίλειος. Είχε γεννηθεί το 1853. Αποφοίτησε στις 16 Ιουνίου του εκπαιδευτικού έτους 1879-1880 από το ΕΚΠΑ, και ονομάστηκε Διδάκτωρ της Ιατρικής. Άσκησε την Ιατρική στην Αθήνα. Ήταν συγγενής των Παπαβασιλείου της οδού Δημοσθένους Σωτηρίου και των Ρόκκα.

Δεύτερος που σπούδασε Ιατρική στο ΕΚΠΑ, υπήρξε ο Παπασωτηρίου Γεώργιος του Χρήστου, εγγονός του παππαΜερκούρη –

όνομα πατρός Σωτήριος-, εξ ου και η μετονομασία σε Παπασωτηρίου. Είχε γεννηθεί το 1868. Αποφοίτησε στις 15 Ιουνίου του εκπαιδευτικού έτους 1891-1892 από το ΕΚΠΑ και ονομάστηκε Διδάκτωρ της Ιατρικής. Άσκησε την Ιατρική στην Αθήνα.

Επόμενος, που σπούδασε Ιατρική στο ΕΚΠΑ, υπήρξε ο Παπασωτηρίου Ιωάννης του Σωτηρίου, πρώτος εξάδελφος του Γεωργίου Παπασωτηρίου του γιατρού, που προαναφέραμε, Αποφοίτησε από το ΕΚΠΑ στις 15 Ιουνίου του εκπαιδευτικού έτους 1894 -1895 και ονομάστηκε διδάκτωρ Ιατρός. Άσκησε την Ιατρική στην Αθήνα. Και οι δύο παραπάνω Παπασωτηρίου ήταν συγγενείς του παλιού Δημάρχου, του Στρατηγού Γιάννη Παπασωτηρίου.

Ο Σωτηρίου Νικόλαος του Αναστασίου, που γεννήθηκε το 1877. Ειδικεύτηκε στην Μικροβιολογία και άσκησε την Ιατρική στην Αθήνα. Υπήρξε ιατρός συμβεβλημένος με τον αγροτικό συνεταιρισμό «ΜΑΡΚΟ» και όλοι οι αγρότες του χωριού εξετάζονταν χωρίς αμοιβή στο ιδιωτικό ιατρείο του. Ήταν συγγενής της κας Άννας της Δασκάλας, που διέμενε στο Πόρτο Ράφτη. Κληροδότησε όλη του την περιουσία στη Φιλοδοσική Εταιρεία του Μαρκοπούλου.

Επόμενος γιατρός υπήρξε ο Παπαβασιλείου Βασίλειος του Δημητρίου που γεννήθηκε το 1879, και αποφοίτησε στις 15 Ιουνίου του εκπαιδευτικού έτους 1899-1900 από τη σχολή του ΕΚΠΑ. Ονομάστηκε Διδάκτωρ της Ιατρικής και ειδικεύτηκε στην Παιδιατρική. Την ειδικότητά του αυτή την άσκησε στην Αθήνα.

Αυτοί λοιπόν υπήρξαν οι πρώτοι γιατροί που καταγόμενοι από το Μαρκόπουλο, αποφοίτησαν το δεύτερο ήμισυ του 19ου αιώνα από το ΕΚΠΑ, ενώ ακολούθησε μία δεύτερη γενιά Μαρκοπουλιωτών γιατρών:

Ο ήρωας του Β' Π.Π. Αθανάσιος Γκλιάντης (συνελλήφθη αιχμάλωτος των Ιταλών και αποβίωσε μετά από βασανιστήρια σε φυλακές της Ιταλίας), ο Νικόλαος Καλαφούτης (θείος του καθηγητού του ΕΚΠΑ Μικροβιολόγου Άρη Καλαφούτη), ο Απόστολος Μπέης (πατέρας της ιατρού Αθηνάς Μπέη) και τέλος ο Γεώργιος Μπούκης (γεν.: 1908) που αποφοίτησε από τη σχολή του ΕΚΠΑ στις 15 Ιουνίου 1936 και όντας ανάπηρος πολέμου μετά τις κακουχίες της περιόδου αυτής, άσκησε την ιατρική στη γενέτειρά του, γνωστός

στη σύγχρονη κοινωνία για τη προσφορά του, την επιστημονική του κατάρτιση και την αφιλοκέρδειά του. Ήταν ο πατέρας μου.

Στο Μαρκόπουλο άσκησαν την ιατρική επίσης ο γιατρός Πέτρος Παναγιώτου από τα καλύβια (η πλατεία Σάρα έχει πάρει το όνομά του, «ο γιατρός του λαού») και ο Μικρασιάτης στην καταγωγή, Ιωάννης Στεφάνου. Αμφότεροι απόφοιτοι του ΕΚΠΑ το 1905-1906.

Το Μαρκόπουλο, η γενέτειρά μου, εκτιμώ στα διακόσια χρόνια ελευθερίας της πατρίδας μας στάθηκε ευνοημένο, γιατί κατάφερε να αποδώσει στην κοινωνία αρκετούς επιστήμονες γιατρούς, που αποτέλεσαν παράδειγμα προς μίμηση στους επερχόμενους για τις επιστημονικές τους γνώσεις, την ηθική τους συμπεριφορά και την αφιλοκέρδεια. Για όλα αυτά, οι απελθόντες ας γνωρίζουν ότι η προσφορά τους υπήρξε γόνιμη και υποδειγματική. Αιώνια τους η μνήμη.

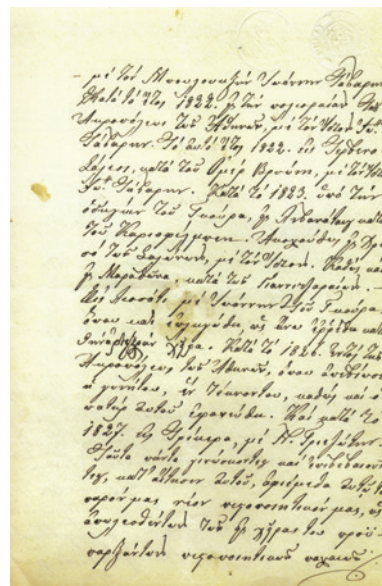
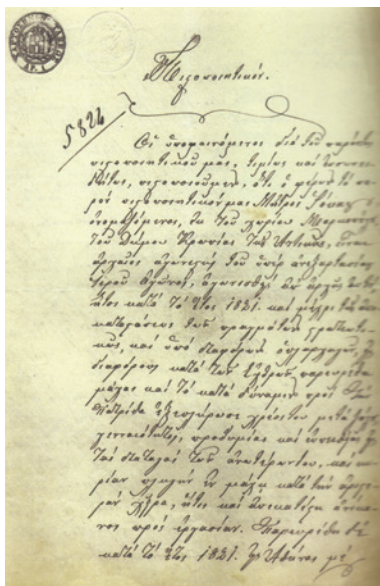
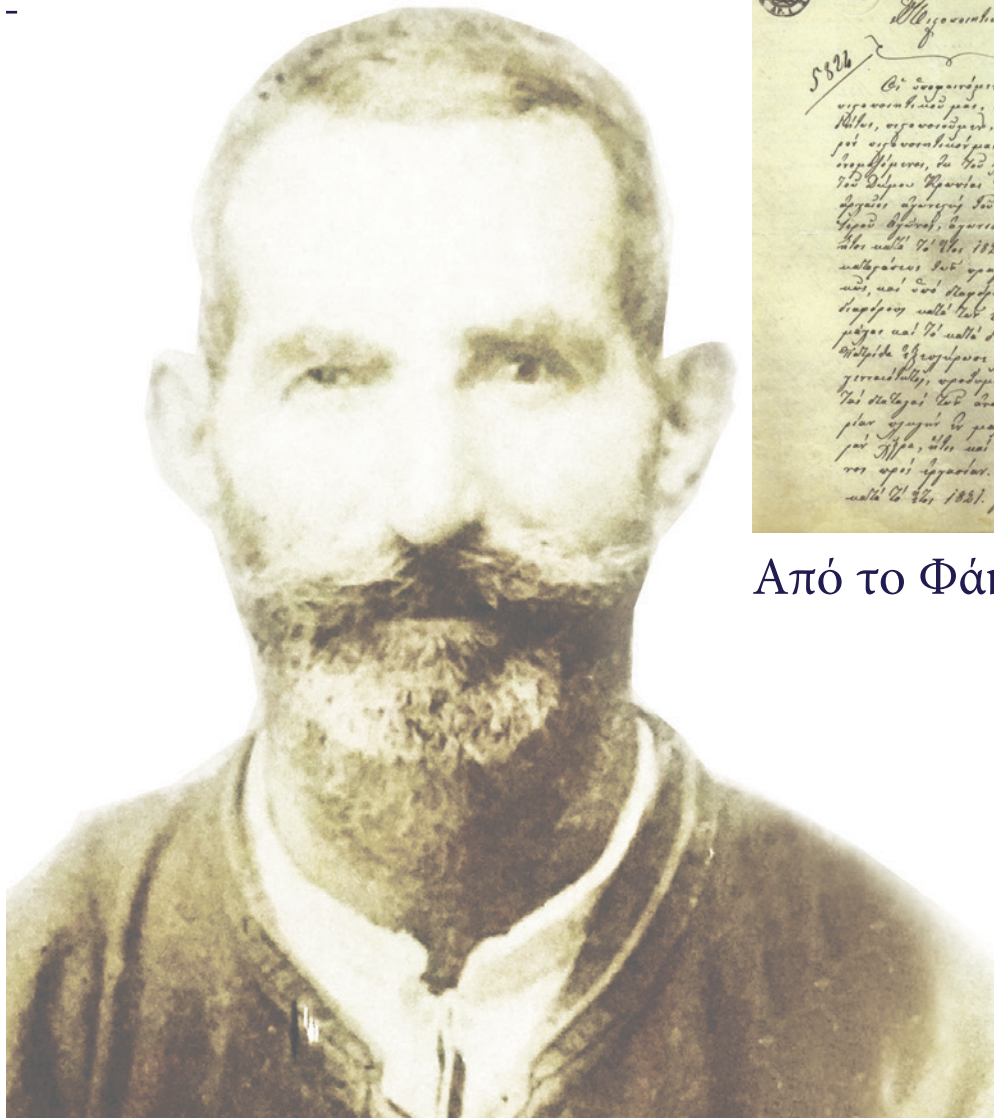
**Το συγκεκριμένο απόσπασμα προέρχεται από το κείμενο του Δ.Μπούκη με τίτλο "Ο ιατρικός κόσμος του Μαρκοπούλου από το 1837 έως και το 1940".*

Πηγές:

- Μεθενίτης Σ., Η Επανάσταση του 1821 και το Μαρκόπουλο Σιδέρης, Πν
- Ηλίας Ι.Ι., "Μαρκόπουλο ο τόπος μου και η ιστορία του", 1991, εκδ. Πνε
- Θεόδωρος Ε. Αρχιμανδρίτου, Μαρκόπουλο Μεσογαίας, Εκκλησίες, Το
- Απόσπασμα που συμπεριλήφθηκαν από την έκθεση "Μαρκόπουλο, 18
- Σ.Μεθενίτης, Το Πληρωμα Του Χρόνου, 2017, εκδ. Μεσογειακή, Μαρκό
- Σ.Μεθενίτης, Μαρκόπουλο των Μεσογείων - Οδοιπορικό στους Αιώνας, 20
- Φωτογραφίες: περιοδικό "ΕΝ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ", Πνευματικό Κέντρο Δήμ

Πίνακες Ζωγραφικής:

- "Ο Ρήγας Βελεστιλής και ο Αδαμάντιος Κοραΐς υποβασιάζουν την Ελ
- "Θεόδωρος Κολοκοτρώνης στο κάστρο του Δαμαλά", σχέδιο, Κάρολος
- "Ιωάννης Μακρυγιάννης στην Αίγινα", σχέδιο, Κάρολος φον Κράτσαϊζε
- "Οδυσσέας Ανδρούτσος", έργο του Άνταμ Φρίντελ. Λιθογραφία, σχέδιο
- "Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα", έργο του Άνταμ Φρίντελ. Λιθογραφία, σχέ
- "Γεώργιος Καραϊσκάκης", σχέδιο, Κάρολος φον Κράτσαϊζεν, (1827), Εθν
- "Μαντώ Μαυρωγένου", σχέδιο με μολύβι, Θεόδωρος Βρυζάκης, Μουσ
- "Αθανάσιος Διάκος", Χατζημιχαήλ Θεόφιλος, Μακεδονικό Μουσείο Σύ
- "Ο Παπαφλέσσας", (1943), ξυλογραφία σε χαρτί, του Γιάννη Μόραλη, Η
- "Ο Σουλιάτης αγωνιστής Κίτσος Τζαβέλας", (1801-1865). Λιθογραφία τ
- "Ρήγας Φεραίος", (2021), Γιάννης Ψυχοπαίδης, έκθεση "Μορφές του 21
- "Αδαμάντιος Κοραΐς", (2021), Γιάννης Ψυχοπαίδης, έκθεση "Μορφές τ
- "Υπέρ πατρίδος το παν", (1858), Θ.Βρυζάκης, Εθνική Πνακοθήκη -Παρε
- "Η έξοδος του Μεσολογγίου", (1853), Θ. Βρυζάκης, Εθνική Πνακοθήκη
- "Η πυρπόληση της τουρκικής ναυαρχίδας από τον Κανάρη", (π. 1866-1
- "Σφαγή της Χίου", Ευγένιος Ντελακρούά, Μ. Λούβρου.
- "Μετά την καταστροφή των Ψαρών", (π.1896-1898), Εθνική Πνακοθήκη
- Τύποι καϊκιών: "Σκαμπαβία", Μιστικός (1827) Κρατσαίζεν Καρλ, Εθνικ

Από το Φάκελο του Μήτρο Ρόκα

Ο τάφος του Δημήτριου Ρόκα, στο νεκροταφείο Μαρκοπούλου

...έρης, Πάννης, και Μήτρο Ηλίας, Τ. 39 "Εν Μαρκοπούλω", Μάρτιος, 2001, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Μαρκοπούλου.
 εκδ. Πνευματικό Κέντρο Δήμου Μαρκοπούλου
 ...ίες, Τοιχογραφίες, Πορεία στο Χρόνο, 1994, Κείμενο, σελ.15.
 ...ουλο, 1821":
 ..., Μαρκόπουλο
 ...ώνες, 2007, εκδ. Ν.Λυμπέρη, Μαρκόπουλο.
 ...ντρο Δήμου Μαρκοπούλου & αρχαιακό υλικό Δήμου Μαρκοπούλου

...ν την Ελλάδα", Θεόφιλος, 19ος αιώνας, Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης
 ...άρολος φον Κράτσαϊζεν, (1827), Εθνική Πινακοθήκη.
 ...ράτσαϊζεν, (1827), Εθνική Πινακοθήκη.
 ..., σχέδιο εκ του φυσικού.
 ...αφία, σχέδιο εκ του φυσικού.
 ...27), Εθνική Πινακοθήκη.
 ...ράτσαϊζεν, (1827), Εθνική Πινακοθήκη.
 ..., Εθνική Πινακοθήκη.
 ... (1827), Εθνική Πινακοθήκη.
 ..., Μουσείο Μπενάκη.
 ...οσείο Σύγχρονης Τέχνης.
 ...οραλη, Εθνική Πινακοθήκη.
 ...γραφία του Dolfino.
 ...ς του 21", Μουσείο Μπενάκη.
 ...ορφές του 21", Μουσείο Μπενάκη.
 ...κη -Παράρτημα Ναυπλίου.
 ...ακοθήκη.
 ... (1866-1870), Νικηφόρος Λύτρας, Πινακοθήκη Αβέρωφ, Μέτσοβο.

...ακοθήκη, μακέττα για τη μεγάλη σύνθεση του Ν.Γύζη.
 ...α, Εθνική Πινακοθήκη

Εκπαιδευτική – καλλιτεχνική δράση για τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση του 1821, με θέμα «Τα Λάβαρα – Σύμβολα του 2021»

Τα «Λάβαρα» που προέκυψαν από τις εργασίες, των μαθητών των Δημοτικών Σχολείων και του Γυμνασίου Μαρκοπούλου. Η δράση υλοποιήθηκε στα πλαίσια του project “Μπαϊράκια...παντιέρες, φλάμπουρα” του Οριζόντα Γεγονότων.

Η έκθεση όλων των έργων που λάβαμε για τη δράση, πραγματοποιήθηκε στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου, με τίτλο «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ '21» και διάρκεια από 9-30 Οκτ. 2021. Παράλληλα, υπήρξε η δυνατότητα ξενάγησης και διοργάνωσης εκπαιδευτικών προγραμμάτων για ομάδες πολιτών, Συλλόγων και των σχολείων του Δήμου μας.

Δημοτικά κτήρια και Σχολικές Μονάδες του Δήμου Μαρκοπούλου Μεσογαίας «ντύθηκαν» με τον λόγο και συμβολισμό της Ελληνικής Επανάστασης του 1821.

Με την επαναλειτουργία των Σχολικών Μονάδων μετά την άρση των σχετικών μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας λόγω του covid-19, «ντύσαμε» με γιγάντια ταμπλό τα σχολεία και τα δημοτικά μας κτήρια, προβάλλοντας τον λόγο και τον συμβολισμό πίσω από το πνεύμα που γέννησε την Επανάσταση.

Αντλώντας την έμπνευση από τα λόγια σπουδαίων προσωπικοτήτων, διανοούμενων και αγωνιστών, εκφραστών του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, Ελλήνων και ξένων λογοτεχνών, προσπαθήσαμε να αναδείξουμε αποσπάσματα έργων και ποιημάτων σχετικά με τον αγώνα των Ελλήνων για ανεξαρτησία.

Παραστάσεις και εκδηλώσεις στο πλαίσιο του εορτασμού των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση

Τετάρτη, 14 Ιουλίου επετειακή παιδική θεατρική παράσταση «ΤΟ ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ» στο ανοιχτό θέατρο Σάρα Μαρκοπούλου.

Σάββατο, 17 Ιουλίου επετειακή μουσική παράσταση της Μουσικής Φιλαρμονικής Μαρκοπούλου στο ανοιχτό θέατρο Σάρα Μαρκοπούλου.

Τετάρτη, 21 Ιουλίου θεατρική παράσταση «Αθάνατες» στο ανοιχτό θέατρο Σάρα Μαρκοπούλου.

Σάββατο, 11 Σεπτεμβρίου «Το Θέατρο στον προπαρασκευαστικό αγώνα του 1821 και στη Σκιά του Καποδίστρια», στον προαύλιο χώρο του Α.Σ. ΜΑΡΚΟ, από τη θεατρική ομάδα των ΠΕΡΙΑΚΤΩΝ.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 21

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΟΝΤΙ
ΕΡΓΑΤΩΝ
ΤΙΜΗΜΑΤΩΝ ΣΩΦΡΑΔΙΚΗΣ
ΣΙ ΟΛΕΣ ΟΙ
ΕΚΔΑΣΤΙΚΕΣ ΔΗΜΟΤΡΕΣ
ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ & ΣΥΜΜΟΤΩΝ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΑΣ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΗ
"ΛΑΒΑΡΑ -2021"

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ

Εγκαίνια Σάββατο 9 Οκτωβρίου 2021 στις 18.30	Καθημερινές 10.00-13.00 και 17.30-19.30	Διάρκεια 9/10 με 30/11
---	---	---------------------------

Με τη συμμετοχή του
**ΟΡΙΖΟΝΤΑ
ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ**
με τα έργα από την έκθεση
"ΜΠΑΪΡΑΚΙΑ...λάβαρα,
παντιέρες,"